

มหาวิทยาลัยกับเป้าหมายสูงสุดในการพัฒนาประเทศ

การคิดเชิงระบบและการจัดการ

โดย

ศาสตราจารย์เกียรติคุณนายแพทย์ประเวศ วะสี

๑๙ เมษายน ๒๕๖๖

สิ่งที่ส่งมาด้วย : ตัวอย่างการออกแบบระบบและโครงสร้าง

- ๑) เป้าหมายสูงสุดของการพัฒนาประเทศไทย ความปลอดภัยและสุขภาพที่สมบูรณ์ของคนทั้งแผ่นดิน
- ๒) กองทัพกับเป้าหมายสูงสุดของประเทศ ระบบภูมิคุ้มกันของประเทศที่คุ้มครองความปลอดภัยให้คนไทยทั้งแผ่นดิน จากภัยอันตรายทั้งจากภายในและภายนอกประเทศ

สารบัญ

	หน้า
๑. มหาวิทยาลัยชุมพรฯ ทรัพยากรทางความรู้อาสา	๑
๒. เป้าหมายสูงสุดของการพัฒนาประเทศ	๓
๓. การออกแบบระบบและโครงสร้าง	๔
๔. การออกแบบบ้านประเทศไทย	๕
๕. มหาวิทยาลัยร่วมสร้างบ้านประเทศไทย	๗
๖. ตาบอดคล้ำข้างกับการเห็นข้างทั้งตัว	๙
๗. ผู้บริหารมหาวิทยาลัยกับการเป็นนักพัฒนานโยบาย	๑๑
๘. มหาวิทยาลัยร่วมพัฒนานโยบายของประเทศ	๑๔

สิ่งที่ส่งมาด้วย : ตัวอย่างการออกแบบระบบและโครงสร้าง

๑) เป้าหมายสูงสุดของการพัฒนาประเทศไทย ความปลอดภัยและสุขภาพที่สมบูรณ์ของคนทั้งแผ่นดิน	๑-๑๔
๒) กองทัพกับเป้าหมายสูงสุดของประเทศ ระบบภูมิคุ้มกันของประเทศที่คุ้มครองความปลอดภัยให้คนไทยทั้งแผ่นดิน จากภัยอันตรายทั้งจากภายในและภายนอกประเทศ	๑-๑๙

ทำอย่างไร

อุดมศึกษาจะเป็นหัวรถจักรทางปัญญา พาชาติออกจากวิกฤต

๑.

มหาวิทยาลัยชุมทรัพย์ทางความรู้มหาศาล

มหาวิทยาลัย ทั้งของรัฐและเอกชน รวมกันมีประมาณ ๑๔๐ แห่ง มีนิสิตนักศึกษาประมาณ ๒ ล้านคน คณาจารย์และนักวิชาการสาขาต่าง ๆ หลายแสนคน เป็นทรัพยากรทางความรู้มหาศาลเพื่อพัฒนาประเทศ ทรัพยากรเพื่อพัฒนาประเทศมีหลายประเภท หรือหลายระบบ

ประมาณ ๙ ระบบ

๑. สถาบันฐานแผ่นดินไทย
๒. ระบบรัฐ ทั้งพลเรือนและ มหาศาลยิ่งนัก
๓. ระบบการเมือง
๔. ระบบเศรษฐกิจ
๕. ระบบสุขภาพ
๖. ระบบการศึกษาและวัฒนธรรม
๗. ระบบศาสนา
๘. ภาคประชาสังคม
๙. ระบบการสื่อสาร

สถาบันฐานแผ่นดินไทย หมายถึงทรัพยากรติดแผ่นดินในพื้นที่ทั่วประเทศ ในด้านกำลังคนก็มีจำนวนมากและหลากหลาย เช่น ผู้นำชุมชนท้องถิ่นหลายล้านคน ประกอบด้วยผู้นำกลุ่มอาชีพ ผู้นำกลุ่มต่าง ๆ ครู พระ **อสม.** หมออนามัย ศิลปิน ปราชญ์ชาวบ้าน ฯลฯ คนเหล่านี้ล้วนรู้ความจริงของแผ่นดินไทยและประสบการณ์จริง

ทรัพยากรทั้ง ๙ ระบบ รวมกันมหาศาลยิ่งนัก เกินพอที่จะจัดการให้คนไทยทุกคนทั้งแผ่นดินมีความปลอดภัย และสุขภาวะที่สมบูรณ์เป็นแผ่นดินसानติสุข หรือร่มเย็นเป็นสุข

แต่ความจริงกลับไม่เป็นเช่นนั้น **คนไทยกลับอยู่ร้อนนอนทุกข์** มีคนยากจนจำนวนมาก และมีความเหลื่อมล้ำสุด ๆ สูงเป็นที่ ๑ หรือที่ ๓ ในโลก ความเหลื่อมล้ำที่มีมากเกินไปจนส่งผลเป็นห่วงโซ่ไปทำให้เกิดปัญหาต่อ ๆ กันบ้านเมืองวิกฤต

ที่เป็นอย่างนั้นเพราะคนไทย**ไม่เคยมีความมุ่งมั่นร่วมกัน** ทำให้การใช้ทรัพยากรทั้ง ๙ ระบบ ใช้ไปคนละทิศละทาง แยกย่อย อย่างที่เรียกว่า **พัฒนาแบบแยกส่วน** แบบตาบอดคลำช้าง ที่เห็นเป็นส่วน ๆ ไม่เห็นช้างทั้งตัวหรือ**องค์รวม**

จุดสำคัญของการพัฒนาประเทศให้สำเร็จ คือ

๑. มีทัศนะแบบ**องค์รวม** และพัฒนาอย่างบูรณาการ
๒. มีเป้าหมายสูงสุดเดียวกัน
๓. ออกแบบระบบและโครงสร้างเพื่อบรรลุเป้าหมายนั้น
๔. นำองค์ประกอบหรือชิ้นส่วนมาประกอบตามโครงสร้าง จนครบเป็น**องค์รวม**ประเทศไทย
๕. เมื่อประเทศไทยเป็น**องค์รวม**ก็จะเกิดคุณสมบัติใหม่**อันมหัศจรรย์**

ทั้ง ๕ ประการรวมกันหรือเรียกว่า **อิทธิปัญญา** หรือปัญญาที่ทำให้เกิดความสำเร็จ (อิทธิ = สำเร็จ)

ทุกส่วนของประเทศต้องทำความเข้าใจ และร่วมสร้าง**อิทธิปัญญา** ประเทศไทยก็จะมีสมรรถนะสูงสุด และทำสำเร็จทุกเรื่อง

๒.

เป้าหมายสูงสุดของการพัฒนาประเทศ

ต้องร่วมกันกำหนดตรงนี้ได้ มิฉะนั้นแต่ละส่วนก็จะมีเป้าหมายแยกย่อยเป็นเรื่อง ๆ เฉพาะตน ประเทศก็ไม่มีพลังร่วมและ**ปัญญาร่วม** (Collection wisdom) ปัญหาร่วมสำคัญอย่างยิ่งยวดในการขับเคลื่อนประเทศไปสู่สิ่งที่ดี

“ความปลอดภัยและสุขภาวะที่สมบูรณ์ของคนทั้งแผ่นดิน” น่าจะเป็นเป้าหมายสูงสุดร่วมกัน ควรทำความเข้าใจคำว่า **“สุขภาวะที่สมบูรณ์”** ตามคำจำกัดความขององค์การอนามัยโลก

Health is **complete well – being**, physically, mentally, socially (and spiritually)
ข้อความในวงเล็บ เป็นการขอเติมโดยสมาชิกหลายประเทศ

สุขภาพ คือ สุขภาวะที่สมบูรณ์ ทั้งทางกาย ทางจิต ทางสังคม (และทางจิตวิญญาณ)

สุขภาวะที่สมบูรณ์ จึงทรงความหมายที่ลึกและครอบคลุมที่สุด ที่บูรณาการอยู่ในการพัฒนามนุษย์และสังคมทั้งหมด ดังมีคำพูดว่า

Health is completely integral in total human and social development

สุขภาวะที่สมบูรณ์คือทั้งหมด (Health in the whole)

เมื่อสุขภาวะที่สมบูรณ์คือทั้งหมด ก็เป็นเป้าหมายสูงสุดของการพัฒนาประเทศของเราทั้งหมดร่วมกันได้

เมื่อเราทั้งหมดมีเป้าหมายสูงสุดร่วมกัน ก็จะเกิดพลังมหาศาลที่พาประเทศไปสู่ความสำเร็จ

ทรัพยากรหรือพลังทั้ง ๙ ระบบ จึงต้องมีเป้าหมายสูงสุดร่วมกัน

๓.

การออกแบบระบบและโครงสร้าง

ถ้าเราต้องการอะไรที่บินได้ ต้องออกแบบระบบและโครงสร้างของเครื่องบิน แล้วเอาองค์ประกอบหรือ ชิ้นส่วนต่าง ๆ เข้ามาประกอบตามโครงสร้าง เมื่อครบเป็น**องค์รวม** คือเครื่องบินทั้งลำ ก็เกิดคุณสมบัติใหม่ อันมหัศจรรย์คือบินได้ ในขณะที่ไม่มีชิ้นส่วนใดที่บินได้เลย ต้องเป็นองค์รวมจึงจะบินได้

รูปที่ ๑ องค์รวมบินได้ ชิ้นส่วนบินไม่ได้

ฉะนั้น ถ้าเราทำแต่ชิ้นส่วน ไม่ว่าจะดีพิเศษเพียงใดก็บินไม่ได้ ประเทศไทยมีชิ้นส่วนต่าง ๆ มาก แต่**ขาดการคิดเชิงระบบและการจัดการ** จึงไม่มีประเทศไทยที่บินได้ วิกฤตแล้ววิกฤตเล่าอยู่ร่ำไป

ถ้าไม่ออกแบบบ้านประเทศไทยให้คนไทยอยู่สบาย คนไทยก็ต้องตากแดด ตากลม ตากฝน ไม่สบายอยู่ร่ำไป

๔.

การออกแบบบ้านประเทศไทย

ถ้าต้องการให้คนไทยอยู่อย่างปลอดภัยและมีความสุข ก็ต้องออกแบบบ้านประเทศไทย

บ้านประเทศไทยมีโครงสร้างหลัก ๓ ประการ คือ

๑. พื้นล่างที่แข็งแรง
๒. ผนังบ้าน ๘ ด้าน
๓. หลังคา

ดังในรูปที่ ๒

รูปที่ ๒ บ้านประเทศไทยมีโครงสร้างหลัก ๓ อย่าง

การออกแบบบ้านประเทศไทยได้พูดไว้หลายแห่ง*

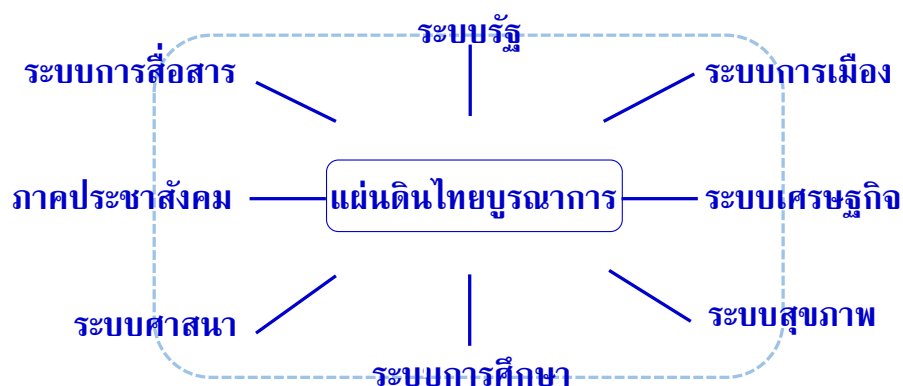
* ๑. เป้าหมายสูงสุดของการพัฒนาประเทศไทย ความปลอดภัยและสุขภาพที่สมบูรณ์ของคนทั้งแผ่นดิน
โดย ศาสตราจารย์เกียรติคุณนายแพทย์ประเวศ วะสี
๒. กองทัพกับเป้าหมายสูงสุดของประเทศ โดย ศาสตราจารย์เกียรติคุณนายแพทย์ประเวศ วะสี

โดยสรุป

๑. พื้นล่างแข็งแกร่ง คือ พื้นที่ประเทศไทยที่มีการพัฒนาอย่างบูรณาการ ๘ มิติ คือ

เศรษฐกิจ - จิตใจ - สังคม - สิ่งแวดล้อม - วัฒนธรรม - สุขภาพ - การศึกษา - ประชาธิปไตย

๒. **ผนัง ๘ ด้าน** ได้แก่ ระบบ ๘ ระบบ ดังรูปที่ ๓

รูปที่ ๓ ระบบต่าง ๆ ๘ ระบบ เข้ามาประกอบกับพื้นล่าง

๓. หลังคาบ้าน หรือ ระบบภูมิคุ้มกันของประเทศ ได้กล่าวไว้โดยละเอียดในบทความเรื่อง กองทัพกับเป้าหมายสูงสุดของการพัฒนาประเทศ[†]

เมื่อเรามีบ้านประเทศไทยที่เข้ามาอาศัยได้แล้ว หลังจากนั้นใครมีอะไรดีก็เอามาตกแต่งตามโครงสร้างเพื่อให้อยู่สบายขึ้น สวยงามขึ้น เมื่อเป็นอย่างนี้ก็เป็นกร่งายที่คนไทยทุกคน และทุกองค์กรจะมีส่วนร่วมในการสร้างบ้านประเทศไทย

คนไทยทุกคนล้วนอยากมีส่วนร่วมทำให้ประเทศไทยดีขึ้น แต่ไม่รู้จะมีส่วนร่วมได้อย่างไร เพราะไม่มีการออกแบบระบบและโครงสร้าง

เมื่อมีระบบและโครงสร้างบ้านประเทศไทย ก็จะมีส่วนได้ทุกคนตามความสนใจ และความถนัด จะทำที่พื้นที่ หรือที่ระบบตรงใดก็ได้เราจึงเห็นภาพ

“คนไทยร่วมสร้างบ้านประเทศไทย

ให้เป็นบ้านที่น่าอยู่ที่สุดในโลก”

[†] กองทัพกับเป้าหมายสูงสุดของประเทศ โดย ศาสตราจารย์เกียรติคุณนายแพทย์ประเวศ วะสี

๕.

มหาวิทยาลัยร่วมสร้างบ้านประเทศไทย

มหาวิทยาลัยมีทรัพยากรทางวิชาความรู้และวิธีการแสวงหาความรู้ สามารถร่วมสร้างบ้านประเทศไทยให้ดีขึ้นอย่างไรก็ได้

โดยทำความเข้าใจเรื่องพื้นล่างของบ้าน หรือแผ่นดินไทยเข้มแข็ง เพื่อจะได้เอาวิชาความรู้เข้าไปใช้ได้ถูกต้อง วิธีการก็คือทำโครงการหรือแผนงาน

มหาวิทยาลัยกับการสร้างฐานแผ่นดินไทยให้เข้มแข็ง

รูปธรรมก็คือ **มหาวิทยาลัยร่วมพัฒนาอำเภอให้เป็นแผ่นดินสานตีสุข**

หรือพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอ⁺

เป็นโครงการวิจัยพื้นที่ (กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม มีกองทุนสนับสนุนการวิจัยพื้นที่)

ทีมวิจัยพื้นที่ อำเภอ มหาวิทยาลัยใหญ่อาจทำครบทั้ง ๑๐ อำเภอ ใน ๑ จังหวัดก็ได้

ทีมวิจัยพื้นที่แต่ละอำเภอ ประกอบด้วยอาจารย์และนักวิชาการจากคณะต่าง ๆ ประมาณ ๒๐ – ๒๕ คน นักศึกษา ๕๐ – ๑๐๐ คน

อำเภอหนึ่งมีประมาณ ๑๐ ตำบล แต่ละตำบล มีประมาณ ๑๐ หมู่บ้าน พื้นที่ ๑ อำเภอ จึงมีหน่วยจัดการประมาณ ๑๑๑ หน่วย กล่าวคือ

๑. **ระดับอำเภอมี ๑ หน่วย** ได้แก่ คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอ (**พชอ.**) ซึ่งมีนายอำเภอเป็นประธาน
๒. **ระดับตำบล** มี ๑๐ หน่วย คือ **อบต.** หรือเทศบาลตำบล
๓. **ระดับหมู่บ้าน** มี ๑๐๐ หน่วย ได้แก่ องค์กรชุมชน

⁺ คู่มือพัฒนาอำเภออย่างบูรณาการสู่แผ่นดินสานตีสุข โดย ศาสตราจารย์เกียรติคุณนายแพทย์ประเวศ วะสี

ทีมวิจัยอำเภอ เข้าไปสนับสนุนการร่วมจัดการ ที่ พขอ., อบต./เทศบาลตำบล และองค์กรชุมชนในระดับหมู่บ้าน

โดยถ้าไปร่วมเรียนรู้ในการปฏิบัติ ในการนี้จะทำให้เข้าใจความต้องการความรู้ และเทคโนโลยี ทำให้สนับสนุนได้ถูกต้อง

โดยวิธีนี้จะทำให้มหาวิทยาลัยรู้ความจริงของแผ่นดินไทย

นี่เป็นเรื่องที่มีความสำคัญมาก เพราะที่ผ่านมาระบบการศึกษาทั้งหมด ทำให้คนไทยไม่รู้จักความจริงของแผ่นดินไทย เพราะเรียนโดยเอาวิชาเป็นตัวตั้ง

เมื่อไม่รู้จักความจริงก็ทำให้ถูกต้องไม่ได้ นี่เป็นสาเหตุว่า ทำไมทั้ง ๆ ที่ประเทศไทยมีทรัพยากรทางความรู้และทรัพยากรอื่น ๆ มากมาย จึงพัฒนาประเทศไทยไม่สำเร็จติดอยู่ในสภาวะวิกฤตอย่างเรื้อรัง เพราะคนไทยไม่รู้จักความจริงของแผ่นดินไทย

ฉะนั้น การที่มหาวิทยาลัยไปร่วมพัฒนาพื้นที่ จะทำให้มหาวิทยาลัยรู้ความจริงของแผ่นดินไทย หลังจากนั้น ความถูกต้องต่าง ๆ ก็จะมา พยายามออกจากวิกฤต

จุดพลิกผันประเทศไทยที่สำคัญ คือ การที่คนไทยต้องเรียนรู้ ให้รู้ความจริงของแผ่นดินไทย

นี่เป็นที่มาของการออกแบบบ้านให้ผนัง ๘ ด้าน เชื่อมโยงกับฐาน ตามรูปที่ ๒ และ ๓

ผนังทั้ง ๘ ด้าน คือ ระบบ ๘ ระบบ มหาวิทยาลัยอยู่ในระบบการศึกษา ระบบทั้ง ๘ นอกจากเชื่อมโยงกับฐานแล้วยังต้องเชื่อมโยงกันเองด้วย ประจุผนังบ้านที่ทุกด้านเชื่อมด้วยกัน อย่างที่ทางพระมีคำว่า **มรรคสมัยคี่** คือ มรรคทั้ง ๘ ไม่ใช่แยกกันอยู่เป็นเรื่อง ๆ แต่บูรณาการกัน

นี่คือการพัฒนาประเทศไทยแบบบูรณาการ ที่ทั้งหมดบูรณาการกันทั้งพื้นที่ ทั้งระบบต่าง ๆ เข้ามาแทนที่การพัฒนาแบบแยกส่วน ซึ่งทำให้ประเทศเสียสมดุลและวิกฤต

เมื่อทั้งหมดบูรณาการกันก็เกิดเป็น**องค์กรร่วม** ประเทศไทยเมื่อเป็นองค์กรร่วมก็จะเกิดคุณสมบัติใหม่อันมหัศจรรย์ คนไทยไม่เคยมีโอกาสเสวยคุณสมบัติใหม่อันมหัศจรรย์ เพราะไม่เคยพัฒนาแบบองค์กรร่วม มีแต่พัฒนาแบบแยกส่วน จึงควรทำความเข้าใจและสร้างทรรศนะแบบองค์กรร่วม

๖.

ดาบอดคลำช้างกับการเห็นช้างทั้งตัว

พรรณนาแบบองค์รวม

นิทานเรื่องดาบอดคลำช้างให้หลักคิดที่ดี

คนดาบอด คลำพบช้างเป็นส่วน ๆ เลยทะเลาะกันใหญ่ เพราะรู้เฉพาะส่วนซึ่งไม่เหมือนกัน

ถ้าตาไม่บอดเห็นช้างทั้งตัว ก็ไม่มีอะไรจะทะเลาะกัน เพราะส่วนต่างล้วนเป็นของช้างตัวเดียวกัน

การพัฒนาประเทศไทย และของโลกล้วนพัฒนาเป็นส่วน ๆ เพราะการเห็นแบบแยกส่วน ประจักษ์คนดาบอด

การคิดและการพัฒนาแบบแยกส่วน จะนำไปสู่การเสียสมดุลเสมอ อะไรที่เสียสมดุลก็จะปั่นป่วน วุ่นวาย รุนแรง ไม่มีความสุข ไม่ยั่งยืน จึงควรทำความเข้าใจจนเกิดพรรณนาแบบองค์รวม

ส่วนย่อย (Parts) และองค์รวม (Whole)

องค์รวมมีหลายระดับ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

อณูของสสารเป็นส่วนย่อย รวมกันเป็น**เซลล์** เซลล์เป็นองค์รวม เซลล์หลาย ๆ เซลล์ คือส่วนย่อย รวมกันเป็น**อวัยวะ** อวัยวะเป็นองค์รวม อวัยวะหลาย ๆ อวัยวะเป็นส่วนย่อยรวมกันเป็น**คน** คนเป็นองค์รวม

องค์รวมแต่ละระดับมีคุณสมบัติใหม่ ไม่เหมือนคุณสมบัติของส่วนใหญ่

เซลล์ มีคุณสมบัติไม่เหมือนกับคุณสมบัติของ**อณู**ของสสาร ซึ่งเป็นส่วนย่อย

อวัยวะ มีคุณสมบัติไม่เหมือนกับคุณสมบัติของ **เซลล์** ซึ่งเป็นส่วนใหญ่

ความเป็นคน มีคุณสมบัติไม่เหมือนกับคุณสมบัติของ **อวัยวะ** ซึ่งเป็นส่วนใหญ่

ความเป็นคนซึ่งเป็นองค์กรมีคุณสมบัติใหม่อันมหัศจรรย์ยิ่ง ไม่เหมือนคุณสมบัติของอวัยวะ
ซึ่งมาประกอบกันเป็นคน

เช่นเดียวกับเครื่องบินเป็นองค์กรบินได้ ขึ้นส่วนบินไม่ได้เลย

เซลล์มะเร็งเป็นตัวอย่างของเซลล์ที่สูญเสียหน้าที่ขององค์กร มันทำตัวแยกส่วนเป็นเอกเทศ
ไม่คำนึงถึงองค์กรทำให้ร่างกายเสียสมดุล ป่วย ชีวิตไม่ยั่งยืน

ประเทศและโลกที่พัฒนาแบบแยกส่วน จึงเปรียบเหมือนประเทศและโลกที่ป่วยเป็นมะเร็ง
สุขภาพไม่ดีและไม่ยั่งยืน

มหาวิทยาลัยจึงควรเป็นผู้นำสร้างทรศนะองค์กร

๗.

ผู้บริหารมหาวิทยาลัยกับการเป็นนักพัฒนานโยบาย

การคิดเชิงระบบและการจัดการ

ที่กล่าวมาทั้งหมดเพื่อแสดงให้เห็นว่า นอกเหนือจากคิดเชิงเทคนิคและวิชาการ ถ้าเราคิดเชิงระบบและการจัดการได้ด้วยจะเกิดประโยชน์ใหญ่

มหาวิทยาลัยจึงควรมีนโยบาย**พัฒนาการคิดเชิงระบบและการจัดการ** อาจทำได้อย่างน้อย ๒ ประการ คือ

๑. พัฒนาผู้บริหารมหาวิทยาลัยให้เป็นนักพัฒนานโยบาย
๒. มหาวิทยาลัยสนับสนุนพื้นที่ในการพัฒนาอย่างบูรณาการ เรื่องที่ ๒ กล่าวไปแล้วข้างต้น ในบทนี้ จึงจะกล่าวเฉพาะ

การพัฒนาผู้บริหารให้เป็นนักพัฒนานโยบาย

ผู้บริหารในที่นี้หมายถึง รองอธิการบดีและผู้ช่วยอธิการบดีทั้งหมด คณบดีและผู้อำนวยการสถาบัน

การพัฒนานโยบายมี ๓ องค์ประกอบ คือ

๑. การสังเคราะห์นโยบาย	มี	๔ ขั้นตอน
๒. การตัดสินใจนโยบาย	มี	๑ ขั้นตอน
๓. การบริหารจัดการนโยบายไปสู่ความสำเร็จ	มี	๗ ขั้นตอน
รวม		๑๒ ขั้นตอน

ถ้าทำครบวงจร ๑๒ ขั้นตอน จะบรรลุผลสำเร็จเสมอ จึงเรียกวิธีการนี้ว่า **สัมฤทธิ์ศาสตร์**^๕

^๕ คู่มือขับเคลื่อนระบบนโยบายครบวงจร ๑๒ ขั้นตอนสู่ความสำเร็จ (คู่มือสัมฤทธิ์ศาสตร์พาชาติดอกจากวิกฤต) โดยศาสตราจารย์เกียรติคุณนายแพทย์ประเวศ วะสี

รองอธิการบดีและผู้ช่วยอธิการบดีทั้งหมด เป็นทีมพัฒนานโยบายของมหาวิทยาลัยทำหน้าที่

๑. รวบรวมข้อมูลความคิดเห็นประเด็นสำคัญ ทั้งจากภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย มาพิจารณากลับกรองเป็นประเด็นนโยบาย
๒. เชิญผู้ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นนั้น ๆ มาสังเคราะห์เป็นนโยบาย
๓. นำเสนอสภามหาวิทยาลัย
๔. นำนโยบายที่สภามหาวิทยาลัยตัดสินใจแล้ว ไปสื่อสารให้เป็นที่เข้าใจในทุกองคาพยพของมหาวิทยาลัย
๕. มหาวิทยาลัยนำนโยบายมาพัฒนายุทธศาสตร์
๖. คณะและสถาบันนำนโยบายและยุทธศาสตร์ทำแผนปฏิบัติ (Plan of action)
๗. คณาจารย์และนักวิชาการในคณะและสถาบันส่วนใหญ่จะทำแผนปฏิบัติไม่เป็น ต้องหาผู้เชี่ยวชาญช่วยสอน ทีมพัฒนานโยบายของมหาวิทยาลัยต้องช่วยคณะในการทำแผนปฏิบัติ

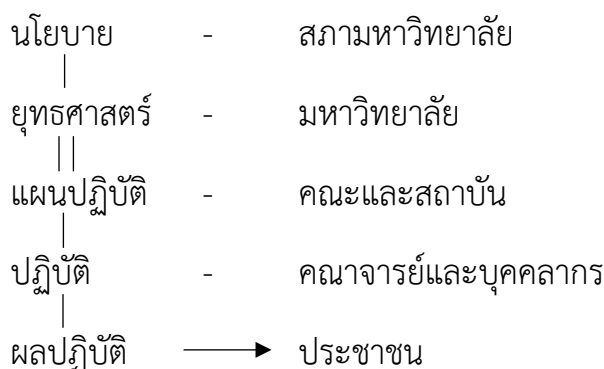
ยกตัวอย่างองค์ประกอบของแผนปฏิบัติ ๑๑ ขั้นตอน

๑. ระบุวัตถุประสงค์ ทั้งวัตถุประสงค์ทั่วไปและวัตถุประสงค์จำเพาะ
๒. เป้าหมาย (ต้องระบุจำนวนและเวลา เช่น จะผลิตปริญญาเอก ๒๐ คน ภายใน ๕ ปี) เป้าหมายต้องมีจำนวนและระยะเวลาไม่ใช่พูดลอย ๆ หรือเลื่อนลอย อย่างที่ทำกันทั่ว ๆ ไป ถ้าพูดลอย ๆ กำหนดการปฏิบัติ และทรัพยากรไม่ได้
๓. จากเป้าหมาย กำหนดว่าจะต้องทำอะไรบ้าง
๔. ใช้กำลังคนเท่าใด ประเภทใด มีความสามารถเหมาะสมแล้วหรือยัง ต้องการฝึกอบรมอะไรเพิ่มเติม
๕. ต้องใช้เทคโนโลยี และวิธีการอะไร มีแล้วหรือไม่
๖. ใช้ทรัพยากรเท่าใด ได้มาจากไหน
๗. มีอุปสรรคอะไร และแก้ไขอย่างไร
๘. สื่อสารให้ผู้เกี่ยวข้องรู้ทั่วถึง จนเกิดเป้าหมายและวิสัยทัศน์ร่วม
๙. ลงมือปฏิบัติ
๑๐. ติดตามการปฏิบัติและช่วยแก้ไขอุปสรรคขัดข้อง
๑๑. ประเมินผลการปฏิบัติ ผลประเมินเป็นข้อมูลป้อนกลับไปปรับกระบวนการทั้งหมดให้ดีขึ้น

นี่เป็นตัวอย่างแผนปฏิบัติ คณะและสถาบันจะเก่งมาก รักกันมากที่ร่วมกันทำและมีผลสำเร็จ จะทำอะไรก็สำเร็จเพราะนี่คือการจัดการ การจัดการทำให้เรื่องที่เป็นไปไม่ได้ เป็นไปได้

ทีมพัฒนานโยบายของมหาวิทยาลัย ซึ่งประกอบด้วยรองอธิการบดีและผู้ช่วยอธิการบดี จะมีบทบาทเชื่อมโยงนโยบายจากสภามหาวิทยาลัย

- ยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัย - แผนปฏิบัติและการปฏิบัติโดยคณะและสถาบัน

ทำให้การบริหารงานของมหาวิทยาลัยเชื่อมโยงกันทุกองคาพยพ **คนทั้งมหาวิทยาลัยจะเรียนรู้ร่วมกันในการปฏิบัติ** หรือ PILA (Participatory Interactive Learning through Action) ซึ่งจะทำให้รักกันมาก เชื่อถือได้วางใจกัน ฉลาด และฉลาดร่วมกัน เกิดปัญญาร่วม (Collective wisdom) มีผลสำเร็จใหญ่ และมีความปิติสุขร่วมกัน จะทำอะไรต่อไปก็ง่ายทุกอย่าง การเรียนรู้ร่วมกันในการปฏิบัติจึงเป็น **Transformative force** ที่สำคัญยิ่ง ทั้งในมหาวิทยาลัยและนอกมหาวิทยาลัย

นอกเหนือไปจากทีมพัฒนานโยบายของมหาวิทยาลัยแล้ว ทุกคณะและสถาบันก็ควรมี**ทีมพัฒนานโยบายของคณะและสถาบัน** รวมกันทั้งมหาวิทยาลัยเป็น **เครือข่ายทีมพัฒนานโยบายของมหาวิทยาลัย** เป็นกำลังมหาศาล ประสบการณ์ที่ได้สามารถนำไปเปิดหลักสูตรพัฒนานโยบาย ดังที่คณะสังคมศาสตร์กำลังจะทำ สร้างพลังคนที่มีสมรรถนะในการคิดเชิงระบบและการจัดการให้ประเทศ

เมื่อมหาวิทยาลัยมีสมรรถนะในการพัฒนานโยบาย ก็สามารถใช้ทุนนี้ไปช่วยประเทศพัฒนานโยบายต่าง ๆ ซึ่งเป็นเรื่องที่มีความสำคัญยิ่ง ดังจะกล่าวในตอนต่อไป

๘.

มหาวิทยาลัยร่วมพัฒนานโยบายของประเทศ

นโยบายมีหลายระดับ ตั้งแต่ชุมชนท้องถิ่น องค์กร ไปจนถึงระดับชาติ นโยบายระดับชาติ เรียกว่านโยบายสาธารณะ (Public policies)

ประเทศไทยเกือบไม่มีความสำเร็จทางนโยบายเลย ทำให้ปัญหาต่าง ๆ ทวีตบั่นทอน จนเป็นวิกฤตชาติ ทั้งนี้เพราะขาดความเข้าใจ**ระบบ**นโยบายครบวงจร ๑๒ ขั้นตอน ทำเป็นบางส่วน เมื่อไม่ครบวงจรไฟฟ้างก็เดินไม่ได้ คือไม่สำเร็จ

เมื่อมหาวิทยาลัยมีพลังในการพัฒนานโยบายมาก ก็สามารถช่วยพัฒนานโยบายของประเทศทุกระดับ ตั้งแต่ชุมชนท้องถิ่น กระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ ไปจนถึงนโยบายสาธารณะ เมื่อประเทศประสบความสำเร็จทางนโยบายก็จะหายวิกฤติ ทำอะไร ๆ ก็สำเร็จ เจริญรุ่งเรืองต่อไป ทำให้กล่าวได้ว่า

อุดมศึกษาคือหัวใจจักรทางปัญญาพาชาติออกจากวิกฤต

สิ่งที่ส่งมาด้วย

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑

บทความเรื่อง

เป้าหมายสูงสุดของการพัฒนาประเทศไทย

เป้าหมายสูงสุดของการพัฒนาประเทศไทย
ความปลอดภัยและสุขภาพที่สมบูรณ์ของคนทั้งแผ่นดิน
การออกแบบระบบและโครงสร้างประเทศ

โดย

ศาสตราจารย์เกียรติคุณนายแพทย์ประเวศ วะสี

มูลนิธิสาธารณสุขแห่งชาติ

๑๕ มีนาคม ๒๕๖๖

สารบัญ

หน้า

๑. เป้าหมายสูงสุดของการพัฒนาประเทศไทย	๑
๒. สุขภาวะที่สมบูรณ์คือทั้งหมด	๒
๓. ความเป็นองค์รวม (Wholeness)	๓
๔. ออกแบบระบบและโครงสร้าง	๔
๕. ประเทศไทยที่มีบูรณภาพและดุลยภาพ	๗
๖. เครื่องมือและวิธีขับเคลื่อนประเทศไทยองค์รวม	๙
๗. ที่ประชุมองค์การตระกูล ส.ทั้ง ๘	๑๑
๘. สรุป Synergy for Safety and Well being	๑๒
บทต่อท้าย	๑๔

๑.

เป้าหมายสูงสุดของการพัฒนาประเทศไทย

การพัฒนาเรื่องต่าง ๆ ของประเทศ ควรมีเป้าหมายสูงสุดเดียวกัน ไม่ใช่แยกย่อยเป็นส่วน ๆ การแยกส่วนทำให้ชาติไม่มีพลัง หากคนไทยทั้งประเทศมีความมุ่งมั่นร่วมกัน จะจนคลื่นประจวบแสงเลเซอร์ที่มีพลังทะลุทะลวง

เป้าหมายสูงสุดไม่ใช่จีดีพี การเอาจีดีพีเป็นเป้าหมายได้พิสูจน์แล้วว่า นำไปสู่การเสียสมดุลหรือความเหลื่อมล้ำอย่างรุนแรง การเสียสมดุลทำให้ไม่มีสุขภาวะแต่เกิดทุกสภาวะแพร่หลายทั่วไป โลกต้องการเป้าหมายใหม่

ดุลยภาพทำให้เกิดความสุขสงบหรือสุขภาวะ

ถ้าร่างกายของเรามีความสมดุล เราก็มีสุขภาพดีและอายุยืน ความเจ็บป่วยทุกชนิดคือการเสียสมดุล

สุขภาวะที่สมบูรณ์ของคนทั้งหมด เป็นสิ่งสูงสุดของมนุษยชาติ

๒.

สุขภาวะที่สมบูรณ์คือทั้งหมด

คำจำกัดความขององค์การอนามัยโลก

สุขภาพ คือ สุขภาวะที่สมบูรณ์ทั้งทางกาย ทางจิต ทางสังคม (และทางจิตวิญญาณ) ในวงเล็บเป็นข้อเสนอของสมาชิกบางประเทศ

“สุขภาวะที่สมบูรณ์” มีความหมายที่สูงและลึกสุด ๆ ที่บูรณาการทุกสิ่งทุกอย่างเข้ามาไม่ได้ หมายถึง โรค มดหมอ หยากยา และโรงพยาบาลเท่านั้น แต่บูรณาการอยู่ในการพัฒนามนุษย์และสังคมทั้งหมด (Health is completely integral in total human and social development) จึงมีคำพูดว่า

“สุขภาพคือทั้งหมด” (Health is the whole)

เมื่อสุขภาพคือทั้งหมด จึงเป็นสิ่งสูงสุด

ถ้าประเทศต่าง ๆ เอาสุขภาวะเป็นเป้าหมายสูงสุดของการพัฒนา จะเป็นพลังของการพัฒนาอย่างบูรณาการ บุรณภาพและดุลยภาพจะทำให้ประเทศและโลกมีสันติสุข

นี่เป็นเหตุผลว่าทำไม

“ความปลอดภัยและสุขภาวะที่สมบูรณ์ของคนทั้งแผ่นดิน”

จึงควรเป็นเป้าหมายสูงสุดของการพัฒนาประเทศ

ถ้าช่วยกันศึกษาและใคร่ครวญจนเห็นจริงตามข้อเสนอนี้

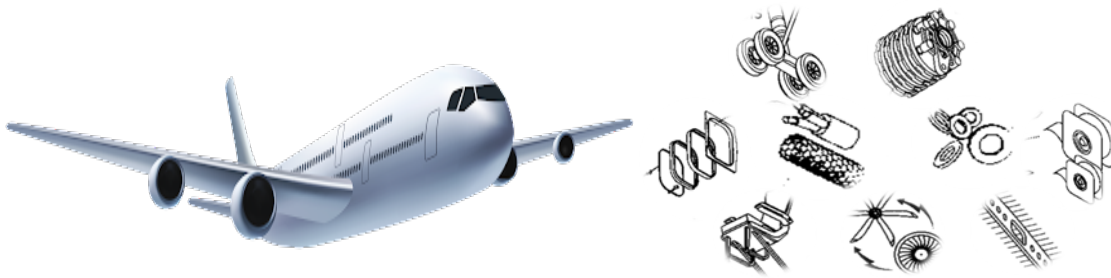
เราสามารถออกแบบระบบและโครงสร้าง แล้วช่วยกันประกอบชิ้นส่วนตามโครงสร้าง จนครบเป็นองค์รวมก็จะสำเร็จ

๓.

ความเป็นองค์รวม (Wholeness)

ทำให้เกิดคุณสมบัติใหม่อันมหัศจรรย์

ถ้าเราต้องการอะไรที่บินได้ ก็ต้องออกแบบระบบและโครงสร้างของเครื่องบิน เมื่อเอาชิ้นส่วนประกอบโครงสร้างจนสมบูรณ์เป็น**องค์รวม**คือเครื่องบิน ก็มีคุณสมบัติใหม่คือบินได้ ในขณะที่ชิ้นส่วนต่าง ๆ ไม่มีอะไรที่บินได้เลย

รูปที่ ๑ องค์รวมบินได้ ชิ้นส่วนบินไม่ได้

การพัฒนาแบบแยกส่วน ไม่ทำให้เกิดคุณสมบัติใหม่อันมหัศจรรย์

มหาวิทยาลัยมีความรู้ตามสาขามากมาย แต่เมื่อทำเชิงเทคนิค (Technic-driven) ก็ได้ผลเล็กน้อยเป็นส่วน ๆ เสมือนผลิตแต่ชิ้นส่วน โดยไม่สามารถสร้างเครื่องบินทั้งลำ ถ้ามหาวิทยาลัยมีสมรรถนะในการคิดเชิงระบบและการจัดการ จะเป็นหัวรถจักรทางปัญญาพาชาติออกจากวิกฤตได้

๔.

ออกแบบระบบและโครงสร้าง เพื่อสุขภาวะที่สมบูรณ์ของคนทั้งหมด

หลักการ

- ๑) สุขภาวะเกิดจากการพัฒนาอย่างบูรณาการ
- ๒) ต้องเอาพื้นที่เป็นตัวตั้งจึงจะครอบคลุมคนทั้งหมดได้ และการพัฒนาอย่างบูรณาการก็ต้องเอาพื้นที่เป็นตัวตั้ง เอาหน่วยงาน หรือเทคนิค หรือวิชาชีพ เป็นตัวตั้งไม่ได้ เพราะสิ่งเหล่านี้ล้วนแยกส่วนเป็นส่วน ๆ

เพราะฉะนั้นโครงสร้างพื้นฐานของระบบสุขภาวะของคนทั้งหมด คือ

“การพัฒนาพื้นที่อย่างบูรณาการเต็มประเทศ”

ทุกหมู่บ้าน ทุกตำบล ทุกอำเภอ ทุกจังหวัด

โดยคนและกลไกในพื้นที่

ที่ว่าบูรณาการนั้น คือ บูรณาการ ๘ มิติ ได้แก่

เศรษฐกิจ – จิตใจ – สังคม – สิ่งแวดล้อม – วัฒนธรรม – สุขภาพ – การศึกษา – ประชาธิปไตย

ทั้ง ๘ บูรณาการอยู่ในกันและกัน โดยมีสัมมาชีพเต็มพื้นที่เป็นจุดคานงัด

อาจเรียกว่า **มรรค ๘ แห่งการพัฒนาพื้นที่อย่างบูรณาการ**

มีคำทางพุทธว่า **“มรรคสมังคี”** คือ มรรคทั้ง ๘ ร่วมกัน หรือสมังคี จะว่า Synergy ก็ได้

เมื่อพื้นที่มีการพัฒนาอย่างบูรณาการก็จะเกิดสุขภาวะเต็มพื้นที่**

** ดู คู่มือพัฒนาอำเภออย่างบูรณาการสู่แผ่นดินसानติสุข โดย ศาสตราจารย์เกียรติคุณนายแพทย์ประเวศ วะสี

ขณะนี้อองค์กรทั้ง ๕ หรือเบญจภาคี อันได้แก่ **พอช. สสส. สำนัก ๓ กรมส่งเสริมการปกครอง
ท้องถิ่น กรมพัฒนาชุมชน และกรมการปกครอง** กำลังพัฒนาฐานล่างของประเทศดังกล่าวอยู่ แต่
องค์กรอื่น ๆ ก็สามารถร่วมสร้างฐานแผ่นดินไทย ถ้าฐานแข็งแรงก็จะรองรับประเทศทั้งหมดให้มั่นคง

พื้นที่พัฒนาอย่างบูรณาการจึงเป็น **platform** หรือ **template** ของการพัฒนา หรือโครงสร้าง
ของประเทศ เปรียบเสมือนโครงสร้างทางร่างกายของมนุษย์

ระบบต่าง ๆ เข้ามาเชื่อมโยงกับโครงสร้างนี้ เพื่อให้ทำหน้าที่ได้ดี เช่นเดียวกับระบบต่าง ๆ
ของร่างกายทั้งหมดบูรณาการกัน ไม่ใช่ต่างคนต่างไป

เสมือนการสร้างบ้าน

ถ้ามีองค์ประกอบพร้อม เช่น เหล็ก อิฐ ไม้ ปูน ทราย กระเบื้อง ฯลฯ แต่เราไม่ออกแบบและ
โครงสร้างบ้านแล้วเอาองค์ประกอบตามโครงสร้างเราก็ไม่มีบ้านอยู่ แม้พัฒนาองค์ประกอบให้ดีเลิศ
เพียงใด ๆ ก็ตาม

นั่นคือการพัฒนาแบบแยกส่วน อย่างที่ทำกัน

การพัฒนาอย่างบูรณาการสู่องค์รวมของบ้าน คือ

- ๑) ออกแบบฐานของบ้าน คือ พื้นชั้นล่างบนเสาเข็มที่มั่นคง ได้แก่ พื้นที่บูรณาการทั้งแผ่นดิน
- ๒) เอาแผ่นผนัง ๘ ด้าน เข้ามาประกอบอันได้แก่ ระบบต่าง ๆ (ตามรูป ๓ และ ๔)
- ๓) มีหลังคาที่เชื่อมโยงผนังทั้ง ๘ ด้าน คือ ระบบภูมิคุ้มกัน

รูปที่ ๒ โครงสร้างบ้านประเทศไทย

เสมือนร่างกายของเรา ถึงแม้มีระบบและโครงสร้างครบ แต่ถ้าไม่มี**ระบบภูมิคุ้มกัน**ก็เอาชีวิตไม่รอด เพราะมีภัยจากทั้งภายในและภายนอก

ประเทศก็ต้องมีระบบภูมิคุ้มกัน จากการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน เรื่องภูมิคุ้มกันของประเทศจะกล่าวเพียงหลักการเพียงเท่านี้ ยังไม่ลงรายละเอียด

เมื่อเรามีบ้านและเข้าอยู่อาศัยได้แล้ว จะทำอะไร ๆ เพิ่มเติมให้บ้านแข็งแรง น่านอยู่ สวยงาม เพิ่มขึ้นเท่าใด ๆ ก็ได้ทั้งสิ้น

ฉะนั้น ทุกคน ทุกองค์กร สามารถมีส่วนร่วมสร้างและตกแต่งบ้านประเทศไทยได้ทั้งสิ้น

นี่คือความหมายของการที่พูดว่า คนไทยร่วมสร้างบ้านประเทศไทยให้แข็งแรง งดงาม น่านอยู่ ที่คนไทยทุกคนจะอยู่ร่วมกันด้วยความสุข หรือสุขภาวะที่สมบูรณ์

หรือการผนึกกำลังพัฒนาประเทศไทยอย่างบูรณาการ ให้เป็นองค์กรรวมประเทศไทย

รูปที่ ๓ โครงสร้างของระบบสุขภาวะเพื่อคนทั้งมวลมีการพัฒนาพื้นที่อย่างบูรณาการ

เป็นพื้นฐานและมีระบบอีก ๘ ระบบเข้ามาเชื่อมโยงเป็นผนัง

ตามรูปที่ ๓ องค์ภาพทั้งหมดของประเทศจะบูรณาการกัน เป็น**องค์กรรวมประเทศไทย** หรือ **ประเทศไทยที่มีบูรณาการ** ทำให้เกิดคุณสมบัติใหม่อันมหัศจรรย์ นั่นคือสุขภาวะที่สมบูรณ์ของคนทั้งแผ่นดินหรือสุขภาพองค์รวม (Holistic health)

๕.

ประเทศไทยที่มีบูรณภาพและดุลยภาพ = ประเทศไทยสุขภาพดี

ดูรูปที่ ๓ จะเห็นว่าเรามีทรัพยากรเพื่อการพัฒนาหลายด้าน ทั้งพื้นที่และระบบต่าง ๆ ๘ ระบบ เหล่านี้ทำงานแบบแยกส่วน ไม่บูรณาการกัน จึงไม่มีพลัง ได้ผลน้อย ทำให้เสียสมดุล บั่นป่วน วุ่นวาย ไม่ลงตัว แต่เมื่อทั้งหมดมาบูรณาการกันที่โครงสร้างพื้นฐาน คือ พื้นที่ที่พัฒนาอย่างบูรณาการทั้งประเทศ องค์ประกอบทั้งหมดของประเทศก็เชื่อมโยงกันเป็นประเทศไทยที่มีบูรณภาพ เมื่อมีบูรณภาพก็จะมีดุลยภาพ หรือความสมดุล ทำให้เกิดความเป็นปรกติสุข หรือสุขภาพดีและยั่งยืน

เหมือนร่างกายของเรา ถ้าทุกส่วนบูรณาการกันเกิดความสมดุล เราก็มีสุขภาพดีและอายุยืน การเจ็บป่วยทุกชนิด คือ การเสียสมดุล มะเร็งเป็นตัวอย่างของเซลล์ที่สูญเสียสำนึกแห่งองค์รวม มันทำตัวแยกส่วนเป็นเอกเทศ ทำให้ระบบเสียสมดุลป่วยและอายุไม่ยั่งยืน

การพัฒนาแบบแยกส่วน จึงเปรียบเสมือนประเทศเป็นมะเร็ง เจ็บป่วย และไม่ยั่งยืน

ฉะนั้น ประเทศไทยที่มีบูรณภาพและดุลยภาพ จึงเป็นประเทศสุขภาพดี

ระบบทุกอย่างจะลงตัวหมด เพราะพัฒนาอย่างบูรณาการ รวมทั้งระบบการศึกษา และระบบการเมือง ซึ่งที่ผ่านมาทำอย่างไร ๆ ก็ไม่ลงตัว เพราะพัฒนาแบบแยกส่วน

ที่ว่าเมื่อเป็นระบบและโครงสร้างทุกอย่างลงตัว ลองดูตัวอย่างรถยนต์ หรือเครื่องบิน แม้ประกอบด้วยชิ้นส่วนเป็นหมื่น ๆ ชิ้น แต่ทุกชิ้นเชื่อมโยงกำกับกันอย่างเหนียวแน่น ไม่มีชิ้นใดหลุดจากระบบไปทำตัวเกะกะเหวี่ยง การระเบิดน้ำมันในลูกสูบรุนแรงอย่างยิ่งแต่ก็ไม่ได้ทำร้ายใคร **กลับเป็นพลังขับเคลื่อนระบบ** แต่ถ้าการระเบิดโดยอยู่นอกระบบนั่นคือลูกระเบิด

ประเทศไทยขาดการจัดระบบ จึงเต็มไปด้วยลูกระเบิดทางสังคม

ฉะนั้น เมื่อเราสามารถพัฒนาประเทศไทยอย่างเป็นองค์รวม ทุกระบบก็จะลงตัวและกลายเป็นพลังขับเคลื่อนประเทศไทย

อย่างเช่น ระบบการศึกษาและระบบการเมือง ซึ่งมีปัญหามากเพราะทำแบบแยกส่วน แต่เมื่อบูรณาการกับองค์รวมก็จะกลายเป็นพลัง

ระบบธุรกิจที่สร้างความเหลื่อมล้ำก็เช่นเดียวกัน แต่เมื่อบูรณาการกับเศรษฐกิจฐานรากก็จะทำให้กระจายอย่างทั่วถึงเป็นธรรมพร้อม ๆ กับเพิ่มพลังและความมั่นคง เพราะการมีสัมมาชีพเต็มพื้นที่ประชาชนจะมีอำนาจซื้อสูง ทำให้เศรษฐกิจมหภาคเติบโตและมั่นคง อยู่บนฐานกว้างและแข็งแรงภายในประเทศ

เรื่องกองทัพก็เช่นเดียวกัน จะเป็นระบบภูมิคุ้มกันของประเทศ ช่วยปกป้องคุ้มครองประชาชนจากผองภัยทุกประเภท จากทั้งในและนอกประเทศ

ระบบและคนทั้งหมด จะมีบทบาทในการพัฒนาประเทศอย่างบูรณาการ เหมือนร่างกายที่เซลล์ทุกเซลล์และอวัยวะทุกอวัยวะบูรณาการเป็นหนึ่งเดียวหรือองค์รวม อันได้แก่ ความเป็นคนทั้งคน อันมีคุณสมบัติอันมหัศจรรย์ยิ่ง

ธรรมชาติเป็นสิ่งที่ยิ่งใหญ่ที่สุด เป็นเหตุเป็นผลที่สุด และฉลาดที่สุด สามารถสร้างมนุษย์อันเป็นระบบและโครงสร้างที่วิจิตรที่สุดในจักรวาล ซึ่ง ๑,๐๐๐ ไอน์สไตน์ก็สร้างไม่ได้ แต่ธรรมชาติสร้างได้

สังคมมนุษย์มีปัญหา มากจนไปอย่างเดิมไม่ได้อีกแล้ว เพราะคิดและทำแบบแยกส่วน ถึงเวลาที่มนุษย์ต้องหันมาเลียนแบบธรรมชาติ คือ คิดแบบองค์รวม และพัฒนาอย่างบูรณาการ ดังที่กล่าวมา

ทั้งหมดนี้ คือ **การต่อจิ๊กซอว์ประเทศไทย**

๖.

เครื่องมือและวิธีขับเคลื่อนประเทศไทยของครม

องค์กรตระกูล ส. ทั้ง ๘

กลไกกลางที่น่าจะมีศักยภาพสูงสุด ในการเป็นฟันเฟืองกลางผนึกกำลังทุกภาคส่วน ขับเคลื่อนประเทศไทยของครม คือ องค์กรตระกูล ส. ทั้ง ๘ อันได้แก่

- สธ.** = กระทรวงสาธารณสุข
- สวรส.** = สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข
- สสส.** = สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ
- สปสช.** = สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ
- สรพ.** = สถาบันรับรองคุณภาพสถานพยาบาล
- สช.** = สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ
- สพฉ.** = สถาบันการแพทย์ฉุกเฉินแห่งชาติ
- มสช.** = มูลนิธิสาธารณสุขแห่งชาติ

การผนึกกำลังองค์กรตระกูล ส.ทั้ง ๘ น่าจะมีศักยภาพสูงยิ่ง ในการเป็นแกนกลางเชื่อมโยงทุกภาคส่วนเข้ามาทำงานบูรณาการกัน ตามรูปที่ ๔

ภาคส่วนต่าง ๆ ก็คือระบบทั้ง ๘ ตามรูปที่ ๓

ควรมี**คณะทำงานประสานพลัง** ๘ คณะหรือมากกว่า เพื่อประสานภาคส่วนต่าง ๆ เข้ามาบูรณาการ โดยมีเป้าหมายสูงสุดเดียวกัน คือ **ความปลอดภัยและสุขภาวะที่สมบูรณ์ของคนทั้งแผ่นดิน**

รูปที่ ๔ ฟันเฟืองในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไทยอย่างบูรณาการ

นี่คือการผนึกกำลังของคนทั้งมวล เพื่อสุขภาวะของคนทั้งมวล หรือ

Health For All and All For Health

๗.

ที่ประชุมองค์กรตระกูล ส.ทั้ง ๘

คณะรัฐมนตรียังประชุมทุกสัปดาห์วันอังคาร

องค์กรตระกูล ส. ทั้ง ๘ เป็นฟันเฟืองที่เชื่อมโยงเรื่องของ**บ้านเมือง**ทั้งหมด บ้านเมืองใหญ่กว่า**“การเมือง”**มากและจะทำให้การเมืองดีขึ้นด้วย เพราะเข้ามาบูรณาการกันทั้งหมด

องค์กรตระกูล ส. ทั้ง ๘ จึงควรประชุมกันสัปดาห์ละครั้ง

อาจใช้เวลารับประทานอาหารกลางวันร่วมกันก็ได้

อาหารอร่อย ๆ หน้อยก็ดี ผลัดกันเป็นเจ้าภาพหมุนเวียนกันไปก็ได้

แต่มี**คณะเลขานุการร่วม** (Joint Secretariat) ที่มีสมรรถนะสูงเป็นผู้ประสานงาน

กลไกที่สำคัญของฟันเฟืองกลาง คือ **คณะทำงานประสานพลัง** ภาคส่วนต่าง ๆ เข้ามาบูรณาการกันตามรูปที่ ๓ และ ๔ องค์กรตระกูล ส. ทั้ง ๘ อยู่ในฐานะที่จะคัดเลือกคณะทำงานประสานพลังที่มีศักยภาพสูง ซึ่งจะเป็นกลไกสำคัญที่ประสานพลังทุกภาคส่วนเป็น Grand Synergy อย่างแท้จริง ลองพิจารณาระบบโครงสร้างและกลไกการขับเคลื่อนให้ดี ๆ จะเห็นว่าเป็น**ระบบการร่วมจัดการพัฒนาพื้นที่อย่างบูรณาการ** ที่สภาพพัฒนาฯ ใฝ่ฝันมานาน⁺⁺

เป็นระบบการจัดการที่ทรงพลังยิ่งที่สามารถทำให้สำเร็จทุกเรื่อง ทำให้เรื่องที่เป็นไปไม่ได้เป็นไปได้

⁺⁺ ในการระดมความคิดทำแผน ๘ ได้มีการพูดถึง **AFP** Area - Function - Participation ซึ่งก็คือระบบการร่วมจัดการพัฒนาโดยเอาพื้นที่เป็นตัวตั้ง

๘.

สรุป

Synergy for Safety and Well being

จากความฝันใหญ่สู่ความเป็นจริงในประเทศไทย

ความปลอดภัยและสุขภาวะที่สมบูรณ์ของคนทั้งแผ่นดิน เป็นความฝันที่ใหญ่มากของคนไทย (Big Dream Thailand) เป็นสิ่งที่ยังไม่เคยมีประเทศใดทำสำเร็จ

ความฝันยิ่งใหญ่ยังมีพลังมาก

Einstein กล่าวว่า “Imagination is more Important than knowledge” เพราะจินตนาการไม่มีข้อจำกัด แต่ความรู้มีข้อจำกัด

ที่กล่าวมาทั้งหมดใน ๗ ตอนข้างต้น คือ แนวคิดและวิธีการที่จะทำให้ความฝันใหญ่เป็นความจริง

ประเทศไทยน่าจะเป็นประเทศแรกในโลกที่ทำเรื่องนี้สำเร็จ เพราะโชคดีที่มีระบบสุขภาพที่เข้มแข็งและสมทานในแนวคิด “สุขภาพคือทั้งหมด” (Health is the whole) เมื่อสุขภาพคือทั้งหมด ก็มีความชอบธรรมที่ระบบสุขภาพจะเข้ามาเป็นฟันเฟืองที่ประสานทั้งหมดเข้ามาบูรณาการประเทศไทย

บรรพชนคนสาธารณสุขได้พัฒนากระทรวงและระบบสาธารณสุขมาอย่างดียิ่ง ประดุจมหาภาพแห่งการสาธารณสุขไทย ประกอบกับมีองค์กรตระกูล ส. อีก ๗ องค์กร เข้ามาเสริมทำให้การผนึกกำลังองค์กรตระกูล ส. ทั้ง ๘ เป็นกลไกที่ทรงพลังยิ่งในการพัฒนาประเทศไทยอย่างเป็นองค์รวม

เมื่อประเทศไทยมีความเป็นองค์รวม ก็จะเกิดคุณสมบัติใหม่อันมหัศจรรย์ ประดุจเครื่องบินที่เป็นองค์รวมบินได้ ในขณะที่ชิ้นส่วนหลายหมื่นชิ้นไม่มีชิ้นใดบินได้เลย ต้องเป็นองค์รวมจึงจะบินได้

เมื่อคนไทยผนึกกำลังการสร้างประเทศไทยที่เป็นองค์รวมสำเร็จ ก็จะเกิด **วิถีคิดใหม่** คือวิถีคิดแบบองค์รวม วิถีคิดแบบองค์รวมจะช่วยโลกได้

เพราะโลกวิกฤตจาก **วิถีคิดแบบแยกส่วน**

ไอส์ไตน์กล่าวว่า “เราต้องการ**วิถีคิดใหม่โดยสิ้นเชิง**” ถ้ามนุษยชาติจะอยู่รอดได้ (We shall need a radically new manner of thinking, if mankind is to survive)

พระพุทธองค์สอนวิถีคิดทางสายกลาง

ซึ่งเป็นทางสายปัญญา ความเป็นเหตุเป็นผล ไม่แยกข้างแยกชั่ว ไม่เป็นปฏิปักษ์ แต่เน้นที่ไตร่ตรองและความร่วมมือ

ไม่มีอะไรดำรงอยู่อย่างแยกส่วนเป็นเอกเทศ แต่เชื่อมโยงกันอย่างไม่สิ้นสุดด้วยความเป็นเหตุปัจจัยต่อกันและกัน (อิทัปปิจจยตา) จึงไปถึงองค์รวมได้

นี้ต่างจากวิถีคิดของชาวยุโรป ที่คิดแบบตายตัวแยกส่วน เผชิญหน้า (Confrontation) ซึ่งนำไปสู่ความแตกแยกและรุนแรง อันเป็นเหตุให้โลกวิฤตอยู่ในเวลานี้

การออกแบบและโครงสร้างประเทศไทย ทำให้ชิ้นส่วนต่าง ๆ เข้ามาประกอบหรือผนึกกัน เป็นการผนึกกำลัง (Synergy) ทั้งหมดทั้งสิ้น สร้างประเทศไทยที่มีบูรณภาพเป็นองค์รวม และเกิดคุณสมบัติใหม่อันมหัศจรรย์

คุณสมบัติใหม่อันมหัศจรรย์ขององค์รวมประเทศไทย คือ

“ความปลอดภัยและสุขภาวะที่สมบูรณ์ของคนทั้งแผ่นดิน”

อันเป็นเป้าหมายสูงสุดของการพัฒนาประเทศไทยของเราร่วมกัน

บทต่อท้าย

คำขอร้องหรือคำสั่งเสีย

ขอให้องค์กร ส.ทั้ง ๘ หมั่นประชุมกันเป็นเนืองนิตย์ แล้วสิ่งดี ๆ จะเกิดตามมา

ตามคำสอนของพระศาสดา ในเรื่อง**อภิธานิยธรรม** (ธรรมเพื่อความเจริญถ่ายเดียว) ๒ ข้อ
แรกมีความว่า

- ๑) หมั่นประชุมกันเป็นเนืองนิตย์
- ๒) พร้อมเพรียงกันประชุม พร้อมเพรียงกันเลิกประชุม พร้อมเพรียงกันกระทำกิจที่ควรทำ

นี่คือมงคลอันสูงสุด

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๒.

บทความเรื่อง

กองทัพกับเป้าหมายสูงสุดของประเทศ

กองทัพกับเป้าหมายสูงสุดของประเทศ

กองทัพกับระบบภูมิคุ้มกันของประเทศ

ที่คุ้มครองความปลอดภัยให้คนไทยทั้งแผ่นดิน

จากภัยอันตรายทั้งจากภายในและภายนอกประเทศ

โดย

ศาสตราจารย์เกียรติคุณนายแพทย์ประเวศ วะสี

มูลนิธิสธารณสุขแห่งชาติ

เสนอ

ประธานคณะกรรมการการทหารและความมั่นคงของรัฐ วุฒิสภา

และ

เสนาธิการสถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

สารบัญ

หน้า

ภาค ๑ เป้าหมายสูงสุดของการพัฒนาประเทศ

๑. กองทัพอากาศยุทธศาสตร์อันมหาศาลเพื่อการพัฒนาประเทศ	๑
๒. เป้าหมายสูงสุดของการพัฒนาประเทศไทยความปลอดภัยและสุขภาวะ
ที่สมบูรณ์ของคนไทยทั้งแผ่นดิน	๒

ภาค ๒ ระบบภูมิคุ้มกันของประเทศ

๔

ภาค ๓ กองทัพกับบทบาทเป็นภูมิคุ้มกันของประเทศ

๖

๑. กองทัพเป็นฟันเฟืองกลางในระบบภูมิคุ้มกันของประเทศ	๖
๒. ภัยอันตรายของประเทศไทย	๘
๓. บทบาทและหน้าที่ของกองทัพ	๙
๔. การปรับสถานะของสถาบันวิชาการป้องกันประเทศเป็นมหาวิทยาลัย	๑๕
๕. คณะกรรมการการทหารและความมั่นคงของรัฐ วุฒิสภา	๑๖
๖. กระบวนการสร้างความชอบธรรมทางสังคม	๑๗

ภาค ๑

เป้าหมายสูงสุดของการพัฒนาประเทศ

๑.

กองทัพคือทรัพยากรอันมหาศาลเพื่อการพัฒนาประเทศ

กองทัพมีกำลังพลที่มีวินัยสูง มีระบบและการจัดองค์กรที่ดีกว่าระบบราชการพลเรือน เพราะกองทัพต้องทำสงครามถ้าจัดองค์กรไม่ดีก็จะแพ้ แม้มีกำลังมากแต่การจัดองค์กรไม่ดีก็จะแพ้ต่อกองทัพข้าศึกที่จัดองค์กรดีกว่า และเนื่องจากการสงครามมีเดิมพันสูง ถึงการสูญเสียชีวิตและประเทศชาติ กองทัพจึงต้องมีนายทหารเสนาธิการที่มีความสามารถสูงในการคิดเชิงยุทธศาสตร์ ในขณะที่ภาคอื่น ๆ เช่น มหาวิทยาลัยเกือบไม่มีแนวคิดทางยุทธศาสตร์เลย

ประเทศติดอยู่ในสภาวะวิกฤตเรื้อรัง ไม่สามารถก้าวไปสู่ความสงบสุขและเจริญรุ่งเรืองอย่างแท้จริงได้ เพราะขาดสมรรถนะในการพัฒนานโยบาย

ถึงเวลาที่คนไทยทุกคน ทุกองค์กร และทุกสถาบัน จะต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการทำความเข้าใจสภาวะของประเทศปัญหาและอุปสรรค เป้าหมายการพัฒนา ออกแบบระบบและโครงสร้างของประเทศ แล้วช่วยกันประกอบขึ้นส่วนตามโครงสร้างจนครบเป็น**องค์กรรวมประเทศไทย** ประเทศไทยจะมีคุณสมบัติใหม่อันมหัศจรรย์แฉกเช่นเดียวกับเครื่องบิน เมื่อประกอบขึ้นส่วนครบเป็นองค์กรรวมคือเครื่องบินทั้งลำก็เกิดคุณสมบัติใหม่กันมหัศจรรย์คือบินได้ ในขณะที่ชิ้นส่วนหลายหมื่นชิ้นไม่มีชิ้นใดบินได้เลย ต้องเป็นองค์กรรวมจึงจะบินได้ เราไม่เคยพัฒนาประเทศไทยเป็นองค์กรรวมเพราะทำแต่ชิ้นส่วนเป็นส่วน ๆ จึงไม่เคยมีประเทศไทยที่บินดินได้ บินออกจากสภาวะวิกฤตไปสู่การเป็นประเทศไทยที่ดีที่สุดที่คนไทยทุกคนมีความปลอดภัยและมีสุขภาวะที่สมบูรณ์

การพัฒนาแบบแยกส่วนทำให้เสียสมดุล แฉกเช่นเซลล์มะเร็งที่มันทำตัวเป็นเอกเทศแยกส่วนจากองค์กรรวมของร่างกาย ทำให้ระบบชีวิตเสียสมดุลป่วยและตาย

ประเทศไทยก็เหมือนเป็นมะเร็ง ป่วย และไม่ยั่งยืน

ฉะนั้น กุญแจ คือ **องค์กรรวมประเทศไทย** ที่ทุกคน ทุกองค์กร ทุกสถาบัน ต้องมุ่งไปที่จุดเดียวกัน

๒.

เป้าหมายสูงสุดของการพัฒนาประเทศไทย ความปลอดภัยและสุขภาวะที่สมบูรณ์ของคนไทยทั้งแผ่นดิน

นี่คือสิ่งสูงสุดไม่มีอะไรจะสูงไปกว่านี้อีกแล้ว ฉะนั้น คนไทยทุกคน ทุกองค์กร ทุกสถาบัน จึงควรมีเป้าหมายสูงสุดเดียวกัน

เรื่องนี้ได้เขียนการออกแบบระบบโครงสร้างและการจัดการไว้แล้ว* โปรดศึกษารายละเอียด

โดยสรุป ระบบและโครงสร้างจะเหมือน**บ้านประเทศไทย** ที่คนไทยทุกคนเข้าอยู่อาศัยอย่างปลอดภัยและมีความสุข

บ้านแสนสุขประเทศไทย ประกอบด้วย ๓ ส่วนหลัก คือ

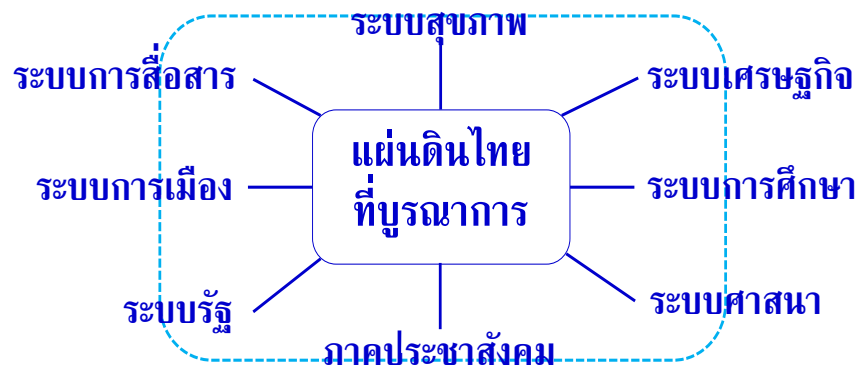
๑. **พื้นที่ที่แข็งแรง** ได้แก่ พื้นที่ประเทศไทยที่มีการพัฒนาอย่างบูรณาการ ๘ มิติ คือ เศรษฐกิจ - จิตใจ - สังคม - สิ่งแวดล้อม - วัฒนธรรม - สุขภาพ - การศึกษา - ประชาธิปไตย
๒. **ผนังบ้านมี ๘ ด้าน** ที่มาประกอบกันเป็นตัวบ้าน ที่ทุกด้านเชื่อมอยู่กับพื้นที่ที่แข็งแรงมั่นคง
๓. **หลังคาบ้าน** เชื่อมโยงกับผนังทั้ง ๘ เชื่อมกับพื้น หลังคาคือระบบภูมิคุ้มกันของประเทศ จากโครงสร้างที่เชื่อมโยงกันทั้งหมด

รูปที่ ๑ บ้านประเทศไทย

* เป้าหมายสูงสุดของการพัฒนาประเทศไทย ความปลอดภัยและสุขภาวะที่สมบูรณ์ของคนทั้งแผ่นดิน การออกแบบระบบและโครงสร้างประเทศ

ผนังหรือระบบทั้ง ๘ ที่เชื่อมโยงกับพื้นล่างและหลังคาประกอบด้วยอะไรบ้าง แสดงไว้ในรูปที่ ๒

รูปที่ ๒ ผนัง ๘ ด้าน ของบ้านประเทศไทยที่เชื่อมกับพื้นล่าง
หรือแผ่นดินไทยที่บูรณาการและเชื่อมโยงกันเอง

ลองพิจารณาระบบทั้ง ๘ แต่ละระบบและรวมกันเป็นทรัพยากรเพื่อการพัฒนาอันมหาศาล แต่ที่ผ่านมาระบบเหล่านี้ล้วนทำแบบแยกส่วน ไม่มาบูรณาการกับฐานและระหว่างกัน

เมื่อทั้งหมดบูรณาการกันอย่างสมบูรณ์ เราก็จะมีบ้านประเทศไทยให้คนไทยทุกคนอยู่อย่างปลอดภัยและมีความสุข และเมื่อมีระบบและโครงสร้างของบ้านที่เข้าอยู่อาศัยได้แล้ว หลังจากนั้นใครมีอะไรดีก็มาต่อเติมทำให้สวยงามและน่าอยู่เพิ่มขึ้นไปเรื่อย ๆ

เมื่อมีการออกแบบระบบและโครงสร้างเช่นนี้แล้ว คนไทยทุกคนก็สามารถมีส่วนร่วมในการสร้างบ้านจากประเทศไทย ณ จุดใด จุดหนึ่ง ตามความถนัดที่แตกต่างกัน อาจจะทำในพื้นที่ได้ทุกระดับ ตั้งแต่ระดับชุมชนหรือทำตามประเด็นหรือเรื่องที่ตนถนัด เช่น เรื่อง เศรษฐกิจ การศึกษา สิ่งแวดล้อม ฯลฯ หรือตรงระบบต่าง ๆ เนื่องจากทุกส่วนของประเทศเชื่อมโยงหรือบูรณาการกันอย่างสมบูรณ์แล้ว เพราะฉะนั้นจะทำให้ตรงจุดน้อยตรงแง่มุมใดไม่ว่าเล็กน้อยเพียงใด ก็จะเชื่อมโยงไปสู่เรื่องใหญ่ คือ องค์กรรวมประเทศไทย

คนไทยทุกคนจะมีความสุขและสร้างสรรค์อย่างยิ่ง ที่ได้มีส่วนร่วมสร้างบ้านประเทศไทยให้เป็นบ้านที่น่าอยู่ที่สุดในโลกและจะรักกันมาก มีโอกาสทำงานและเรียนรู้ร่วมกันในการปฏิบัติ ทุกคนจะฉลาดขึ้นและฉลาดร่วมกัน นี่คือการประชาธิปไตยที่แท้จริงและสมบูรณ์

นี่คือการสรุปให้เห็นภาพรวมของประเทศไทยที่เป็นองค์กรรวม โดยบูรณาการทุกส่วนของประเทศเข้ามามีด้วยกัน เป็นบ้านประเทศไทยที่คนไทยอยู่อย่างมีความสุขและสุขภาวะที่สมบูรณ์

จากระบบและโครงสร้างนี้ สามารถจับแต่ระบบมาพิจารณาโดยละเอียด ซึ่งในที่นี้จะนำระบบคุ่มกันของประเทศไทยกับบทบาทของกองทัพขึ้นมาพิจารณา

ภาค ๒

ระบบภูมิคุ้มกันของประเทศ

ร่างกายมนุษย์แม้มีระบบและโครงสร้างที่สมบูรณ์เพียงใด ถ้าไม่มีระบบภูมิคุ้มกันก็ไม่รอดชีวิต เพราะมีภัยอันตรายเกิดขึ้นทั้งจากภายในและเข้ามาจากภายนอก ประเทศก็เช่นเดียวกันเราจึงต้องเรียนรู้จากธรรมชาติของร่างกาย

ระบบภูมิคุ้มกันเชื่อมโยงรับรู้กันทุกส่วนของร่างกาย เพราะถ้าไม่รู้ก็คุ้มกันไม่ได้ จึงมีผู้กล่าวว่าระบบภูมิคุ้มกันเป็น**อายตนะ**หรือ**เครื่องรับรู้**อีกระบบหนึ่ง นอกจาก ตา หู จมูก ลิ้น กายใจ ซึ่งเป็นเครื่องรับรู้สิ่งกระทบจากภายนอก แต่ระบบภูมิคุ้มกันเป็นเครื่องรับรู้จากภายในทั้งหมด โดยเราไม่รู้สึกละ (unconscious)

เมื่อรู้แล้วก็เอาความรู้ไปใช้งาน โดย

๑. ช่วยดูแลให้ส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย สัมพันธ์กันอย่างบรรสานสอดคล้อง (Harmony) ความบรรสานสอดคล้องทำให้เกิดความสมดุลทำให้เกิดภูมิคุ้มกัน เพราะในสภาวะสมดุลมีความสงบใช้พลังงานความสมดุลเพื่อดำรงตน (Entropy) น้อย มีพลังงานเหลือมากเพื่อทำหน้าที่มีประโยชน์ในสภาวะปั่นป่วนวุ่นวายไม่ลงตัว มีการใช้พลังงานมากในความปั่นป่วนวุ่นวายนั้น เหลือพลังงานไปทำประโยชน์น้อยภูมิคุ้มกันจึงต่ำ

การวิจัยพบว่าผู้ที่เจริญสติมีภูมิคุ้มกันสูงกว่าผู้ที่ไม่เจริญสติ เพราะร่างกายมีสมดุลมากกว่า การเจริญสติจึงทำให้สุขภาพดี ไม่ค่อยเจ็บป่วยเป็นอะไรก็หายได้และมีอายุยืน

ฉะนั้น ระบบภูมิคุ้มกันจึงมีบทบาทในสุขภาพดีและความผิดปกติของระบบภูมิคุ้มกันเป็นปัจจัยของการเกิดโรคเกือบทุกชนิด เช่น โรคหัวใจ โรคมะเร็ง ฯลฯ ที่เริ่มจากการอักเสบของอวัยวะต่าง ๆ

๒. เมื่อมีภัยอันตรายเกิดขึ้น เช่น เกิดเซลล์มะเร็ง หรือมีสิ่งแปลกปลอมเข้าไปในร่างกาย เช่น เชื้อโรค หรือสารที่เป็นพิษเป็นภัย ระบบคุ้มกันทำหน้าที่ต่อสู้และป้องกันหลายอย่าง เช่น ขจัดออกทำลาย สร้างแอนติบอดีขึ้นมาจับสิ่งแปลกปลอม ทำให้หมดศักยภาพที่จะทำร้ายร่างกาย

ระบบภูมิคุ้มกันของประเทศก็ต้องเลียนแบบธรรมชาติของร่างกาย คือ

๑. ต้องมีสมองและประสาทรับรู้ สภาวะของทุกส่วนในประเทศและนอกประเทศ อาจจะเรียกว่ารับรู้ข้อมูล
 ๒. นำข้อมูลนั้นมาวิเคราะห์ สังเคราะห์เป็นความรู้ว่ามีอันตรายใด ๆ อาจจะเป็นอันตรายต่อประเทศชาติและประชาชน มีความเสี่ยงมากน้อยเพียงใด จะป้องกันได้อย่างไร อาจเรียกกระบวนการนี้ว่า นำข้อมูลมาพัฒนานโยบายและยุทธศาสตร์
 ๓. นำข้อมูลนโยบายและยุทธศาสตร์ไปสู่สาธารณะและผู้มีหน้าที่ เพื่อเข้าใจตรงกัน เพื่อเตรียมพร้อมป้องกันและต่อสู้
 ๔. ปฏิบัติการจากการรู้และการพัฒนานโยบายและยุทธศาสตร์ ส่วนที่รู้ของระบบต้องช่วยให้ส่วนต่าง ๆ ของประเทศมีความถูกต้องและสมดุล เกิดความสงบไม่วุ่นวาย เป็นสภาพที่มีภูมิคุ้มกันในตัวเอง
 ๕. ปฏิบัติการป้องกัน และจัดการไม่ให้เหตุร้ายทำอันตรายประชาชนได้
- ดังนี้ เป็นต้น

จะเห็นได้ว่า การทำหน้าที่ของระบบภูมิคุ้มกันดังกล่าวข้างต้น ระบบทั้งหมดของประเทศต้องทำงานอย่างเชื่อมโยงกันทั้งหมด จากรูปบ้านประเทศไทยในรูปที่ ๑ ข้างต้น ส่วนทั้ง ๓ ของบ้าน คือ พื้นล่าง ผนังทั้ง ๘ ด้าน และหลังคา ต้องเชื่อมโยงกันเป็นภูมิคุ้มกันให้คนที่อยู่ในบ้าน

ทุกระบบของประเทศจึงต้องเชื่อมโยงกันทำหน้าที่ระบบภูมิคุ้มกัน

จะนำระบบแต่ละระบบขึ้นมาพิจารณา จะต้องทำอะไรบ้างในการเป็นภูมิคุ้มกันของประเทศ

ในที่นี้จะกล่าวถึงบทบาทของกองทัพ

ภาค ๓

กองทัพกับบทบาทเป็นภูมิคุ้มกันของประเทศ

ทำหน้าที่คุ้มครองคนไทยทุกคนจากภัยอันตรายทั้งจากภายในและภายนอกประเทศ

๑.

กองทัพเป็นฟันเฟืองกลางในระบบภูมิคุ้มกันของประเทศ

กองทัพมีบทบาทหลักในการป้องกันประเทศมาแต่โบราณ

สังคมปัจจุบันเปลี่ยนจากสังคมโบราณโดยสิ้นเชิงกลายเป็นระบบที่เชื่อมโยงยาวไกลหลายมิติ มีความซับซ้อนอย่างยิ่ง ระบบซับซ้อน Complex System มีลักษณะใหม่หลายประการที่ต่างจากสังคมเส้นตรงสมัยโบราณ ยากที่จะเข้าใจ มี**ภัยอันตรายชนิดใหม่**เกิดขึ้นมากมายที่เครื่องมือเก่าใช้ไม่ได้ผล ประชาชนจะมีความปลอดภัยต่อเมื่อระบบทั้งหมดของประเทศเชื่อมโยงบูรณาการกันเป็นระบบภูมิคุ้มกัน

กองทัพควรเป็นฟันเฟืองกลางที่ประสานฟันเฟืองอื่นทั้ง ๙ ตัว ให้หมุนไปด้วยกันและสอดคล้องกัน

ฟันเฟือง ๙ ตัว หมายถึง โครงสร้างบ้านประเทศไทย (รูปที่ ๑) อันได้แก่

๑. พื้นล่างของบ้าน คือ แผ่นดินไทยที่มีการพัฒนาอย่างบูรณาการ ๘ มิติ
๒. ระบบสุขภาพ
๓. ระบบเศรษฐกิจ
๔. ระบบการศึกษา
๕. ระบบศาสนา
๖. ภาคประชาสังคม
๗. ระบบรัฐ กองทัพเป็นส่วนหนึ่งของระบบรัฐ
๘. ระบบการเมือง
๙. ระบบการสื่อสาร

อาจเขียนเป็นรูปได้ ดังรูปที่ ๓

รูปที่ ๓ ระบบภูมิคุ้มกันของประเทศที่ทุกระบบบูรณาการกันมีกองทัพเป็นเพลา ซึ่งล้อ ๘ คือ ระบบทั้ง ๘ วงล้อคือแผ่นดินไทยที่บูรณาการ ๘ มิติ กลายเป็นรูปธรรมจักรแห่งระบบภูมิคุ้มกันประเทศไทย

เมื่อทุกส่วนของร่างกายประเทศบูรณาการกันโดยสมบูรณ์ **ก็จะรู้ถึงกันทั่ว** และทำงานประสานกันเป็นภูมิคุ้มกันของประเทศ

๒.

ภัยอันตรายของประเทศไทย

เมื่อทุกส่วนของประเทศทำงานเชื่อมโยงกันดังจะกล่าวต่อไป ก็จะกำหนดภัยอันตรายของประเทศไทยได้ เมื่อกำหนดได้ก็สามารถสร้างยุทธศาสตร์ในการป้องกันและระงับเหตุได้

ในขั้นนี้เป็นเพียงตัวอย่าง

ภัยอันตรายภายในประเทศ

๑. การขาดความเป็นธรรม เช่น มีความเหลื่อมล้ำมากเกินไป สังคมเสียสมดุล จะเกิดความปั่นป่วน วุ่นวาย รุนแรง และเรื่องราวต่างๆ นานาชนิดตามมา ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อความอยู่เย็นเป็นสุขของประชาชน
๒. ความรุนแรงชนิดต่าง ๆ รวมทั้งความรุนแรงจากความขัดแย้งของการเมือง
๓. ความไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ซึ่งรวมถึงภัยทางเศรษฐกิจการเงินที่เกิดจากวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ และการเงินในระดับโลก
๔. ภัยอันตรายจากการเปลี่ยนแปลงทางภูมิอากาศ
๕. การระบาดของโรค ดังกรณีโควิด-19

เป็นต้น

ภัยอันตรายจากภายนอกประเทศ

๑. สงคราม
๒. การก่อการร้ายสากลที่ลามเข้ามาในประเทศไทย
๓. ระบบเศรษฐกิจการเงินโลกที่พลิกผัน
๔. การเปลี่ยนแปลงทางภูมิอากาศที่ก่อให้เกิดภัยอันตราย
๕. โรคระบาดรุนแรงที่ลามไปทั่วโลก

เป็นต้น

เหล่านี้เป็นเพียงการยกตัวอย่าง แต่จะรู้แน่ชัดและละเอียด เมื่อมีการวิจัยข้อมูลสถานะของประเทศและของโลก อันเป็นหน้าที่อันดับ ๑ ของระบบภูมิคุ้มกัน

๓.

บทบาทและหน้าที่ของกองทัพบก

เมื่อเราสามารถออกแบบและโครงสร้างของระบบภูมิคุ้มกันประเทศได้แล้ว ดังรูป ๓ เราก็สามารถกำหนดบทบาทและหน้าที่ของฝ่ายต่าง ๆ ได้

กองทัพบกมีเครื่องมือที่สำคัญยิ่ง คือ “**สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ**” ผู้ริเริ่มสถาบันนี้มีปัญหาหลักแหลมมาก เริ่มตั้งแต่ตั้งชื่อเลยว่า**สถาบันวิชาการ** เพราะในการป้องกันต้องเริ่มต้นที่มีสมองหรือวิชาการ ที่ต้องวิจัยสถานการณ์ของประเทศและของโลก รวมทั้งโครงสร้างในสถาบันหลายอย่างก็มีความเหมาะสมกับหน้าที่ เพียงแต่เราคิดทำให้สมบูรณ์ขึ้น ซึ่งจะต้องปรับองค์กรให้มีความคล่องตัวและสมรรถนะสูง ซึ่งจะเสนอหลังจากพูดถึงบทบาทและหน้าที่แล้ว สถาบันน่าจะมีกลุ่มงานซึ่งมีบทบาทและหน้าที่ดังต่อไปนี้

๑. สถาบันคลังสมองป้องกันประเทศ

นี่คือองค์กรที่สำคัญที่สุด เปรียบเสมือนสมองที่ทำหน้าที่รู้และคิดได้ แล้วทำการสั่งการหรือประสานการปฏิบัติไปยังทุกส่วนของร่างกาย ควรรวบรวมนายทหารเสนาธิการที่มีความสามารถทางวิชาการสูงจากทั้ง ๔ กองทัพ รวมทั้งผู้ที่เกษียณอายุแล้วก็ได้ ให้มีจำนวนมากพอควร จะเชิญข้าราชการและเอกชนจากสังกัดอื่นมาร่วมด้วยก็ได้

สถาบันคลังสมองทำหน้าที่

๑. รวบรวมข้อมูลสถานการณ์ของประเทศและของโลก ทุกแห่งทุกมุมอย่างเป็นพลวัต
๒. นำข้อมูลมาวิเคราะห์สังเคราะห์ให้เป็นข้อความรู้ (Information) เพื่อกำหนดภัยอันตรายที่มีอยู่และอาจเกิดขึ้น แล้วพัฒนานโยบายและยุทธศาสตร์ที่จะป้องกันและระงับยับยั้งภัยอันตรายเหล่านั้น
๓. ส่งต่อข้อมูลนโยบายและยุทธศาสตร์ไปสู่การรับรู้และปฏิบัติของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ซึ่งต้องการการรับไม้ต่อโดยกลุ่มงานอื่น ๆ

II. สถาบันการสื่อสารเพื่อป้องกันประเทศ

ระบบภูมิคุ้มกันประเทศจะแข็งแรง ทุกส่วนของประเทศต้องรู้ความจริงโดยทั่วถึง และทำงานเชื่อมโยงกันอย่างเป็นเอกภาพ

ขณะนี้สื่อมวลชนทั้งหลายยังห่างไกลจากการทำหน้าที่นี้ ขาดการรู้ความจริงที่ซับซ้อนและลึกซึ้ง และยังไม่สามารถพัฒนาตัวเองได้ กองทัพจำเป็นต้องมีสถาบันการสื่อสารเพื่อป้องกันประเทศที่มีสมรรถนะสูง ที่รับข้อมูลนโยบายยุทธศาสตร์มาจาก I. คือสถาบันคลังสมอง และต้องช่วยพัฒนาสมรรถนะของสื่อมวลชนทั้งหมดด้วย

III. วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร (วปอ.)

ทำหน้าที่นำผู้นำจากทุกภาคส่วนทั้ง ๙ ภาคส่วน ในโครงสร้างบ้านประเทศไทย (รูปที่ ๑) มาเรียนรู้ร่วมกัน โดยรับข้อมูลมาจาก I. คลังสมอง และ II. สถาบันการสื่อสารเพื่อป้องกันประเทศ เพื่อให้เกิด**ปัญญาร่วม** (Collective wisdom) ซึ่งสำคัญยิ่งนักในภูมิคุ้มกันประเทศ เพื่อให้คนไทยทุกคนมีความปลอดภัยและมีคุณภาพชีวิตที่สมบูรณ์

แต่ต้องปรับปรุงกระบวนการเรียนรู้ให้ได้สาระจริง ๆ ไม่ใช่ผู้เรียนเข้ามาใช้**วปอ.**เพื่อสร้าง connection เพื่อตนและกลุ่ม

ต้องทำ**วปอ.**ให้เป็นสถาบันพัฒนาผู้นำที่ดีที่สุดในโลก เรามีโอกาสที่จะทำได้

วปอ. คือ สถาบันพัฒนาผู้นำ

IV. สถาบันสนับสนุนการขับเคลื่อนระบบนโยบาย

ประเทศไทยเกือบไม่มีความสำเร็จในนโยบายอะไรเลย ทำให้ประเทศวิกฤตไม่มีทางออก ทั้งนี้เพราะขาดความเข้าใจในระบบนโยบาย คิดแต่เพียงว่านโยบายคือเสนอผู้มีอำนาจหรือการผ่านกฎหมาย มีกฎหมายจำนวนมากที่ไม่นำไปสู่ความสำเร็จ เพราะกฎหมายเป็นเพียงขั้นตอนหนึ่งใน ๑๒ ขั้นตอน* ถ้าไม่ครบวงจรไฟฟ้าก็เดินไม่ได้ฉันใด ระบบนโยบายก็เช่นเดียวกัน ถ้าครบวงจร ๑๒ ขั้นตอนเมื่อใดก็จะสำเร็จทุกเรื่อง

นโยบายมีหลายระดับ ตั้งแต่ระดับชุมชนท้องถิ่น ระดับองค์กร ไปจนถึงระดับชาติ ที่เรียกว่า **นโยบายสาธารณะ** (Public policies) ซึ่งล้วนไม่สำเร็จ นโยบายเป็นปัญญาสูงสุดของชาติมีผลกระทบใหญ่ทั้งทางบวกและลบ ถ้าสำเร็จก็พัฒนา ถ้าล้มเหลวก็หายนะ ยกตัวอย่างสงครามยูเครนขณะนี้ เพราะดำเนินนโยบายผิดพลาด ประเทศเข้าสู่สงคราม ผู้คนล้มตายบ้านเมืองเสียหายย่อยยับ อีกนานเท่าใดกว่าจะฟื้นตัวมาได้เหมือนเดิม

กองทัพในฐานะมีบทบาทสำคัญในระบบภูมิคุ้มกัน ต้องมีสมรรถนะในการสนับสนุนให้ภาคส่วนต่าง ๆ ทั้ง ๙ ภาค (ดูรูปที่ ๓) ประสบความสำเร็จ โดยมีสถาบันสนับสนุนการขับเคลื่อนระบบนโยบาย หรือสถาบันสัมฤทธิ์ศาสตร์ เพื่อช่วยให้ส่วนต่าง ๆ ของประเทศประสบความสำเร็จ เพราะทั้งหมดอยู่ในร่างกายของประเทศไทยเดียวกัน ถ้ามีช่องโหว่ที่ใดจะมีผลกระทบไปทั่ว ทำให้ภูมิคุ้มกันของประเทศบกพร่อง

V. คณะกรรมการระบาดวิทยาของกองทัพ

(Armed Force Epidemiology Board)

หรือ AFEB กองทัพอเมริกันมี AFEB อยู่ที่แมริแลนด์ เพื่อให้คำตอบเรื่องปัญหาและการแก้ปัญหา

คำว่า**ระบาดวิทยา** (Epidemiology) ไม่ได้หมายความว่าโรคระบาด แต่เป็นวิธีวิทยาที่จะทำให้เข้าใจปัญหาทุกชนิดในประชากร สาเหตุ วิธีการแก้ไข และการประเมินผล จึงใช้ได้ทั่วไปทุกปัญหา ที่ LA เคยเกิดปัญหาอุบัติเหตุจราจรบ่อยแก้ไม่ได้ ต้องไปเชิญนักระบาดวิทยาจาก DC ที่ Atlanta มาช่วย

กองทัพควรเชิญนักระบาดวิทยาที่เก่งที่สุดจำนวนหนึ่ง มาเป็นคณะกรรมการระบาดวิทยาของกองทัพ เพื่อให้คำแนะนำเกี่ยวกับการป้องกันและระงับภัยอันตรายต่าง ๆ ที่อาจเกิดแก่ประชาชน ที่จริงก็เป็นคลังสมองป้องกันประเทศอย่างหนึ่ง แต่แยกจากคลังสมองใหญ่มาเป็นคลังสมองเฉพาะเรื่อง

* คู่มือขับเคลื่อนระบบนโยบายครบวงจร ๑๒ ขั้นตอน สู่ความสำเร็จ (คู่มือสัมฤทธิ์ศาสตร์พาดพิงออกจากวิกฤต)

VI. กองทัพกับการป้องกันและบรรเทาหายนะภัย

หายนะภัย (Disaster) จะเกิดบ่อยขึ้นและรุนแรงมากขึ้น เป็นภัยอันตรายใหญ่ต่อประชาชนจำนวนมาก กองทัพมีกำลังและอุปกรณ์มากที่สุดที่จะบรรเทาสาธารณภัย กองทัพมีกำลังพลอยู่ในทุกภาคของประเทศ ทุกกองพลควรเตรียมความพร้อมในการบรรเทาสาธารณภัย และช่วยฝึกชุมชนท้องถิ่นในระดับตำบล ให้มีความพร้อมในการบรรเทาสาธารณภัย

สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ควรมี**สถาบันศึกษาและพัฒนาการบรรเทาสาธารณภัย** เพื่อให้เกิดข้อมูล ความรู้ นโยบาย และการปฏิบัติการบรรเทาสาธารณภัย เพื่อสนับสนุนบทบาทการบรรเทาสาธารณภัยของกองทัพทั่วประเทศ สาธารณะจะนิยมและขอบคุณบทบาทนี้ของกองทัพมาก

VII. สถาบันยุทธศาสตร์สงครามและสันติภาพ

การสร้างสันติภาพกับการต่อสู้ป้องกันประเทศเป็นเรื่องต่อเนื่องกัน ถ้าสันติภาพสำเร็จก็ไม่ต้องทำสงคราม พยายามหลีกเลี่ยงสงครามให้มากที่สุด ขณะเดียวกันต้องเตรียมกำลังสู้รบให้เข้มแข็งและเหมาะสมในกรณีที่หลีกเลี่ยงไม่ได้

สถาบันส่งเสริมสันติภาพควรทำร่วมกับกระทรวงการต่างประเทศและมหาวิทยาลัย ต้องทำความเข้าใจภูมิรัฐศาสตร์ (Geopolitics) ให้ดีที่สุดและฉับไว ใช้วิธีการทางการทูตเพื่อสร้างสันติภาพหรือป้องกันไม่ให้เกิดสงครามลูกหลานมาถึงเรา

ขณะเดียวกัน ต้องประเมินว่าอาจเกิดสงครามในลักษณะใดบ้าง และกองทัพเตรียมกำลังการต่อสู้ให้เข้มแข็งและเหมาะสมกับสงครามเฉพาะกิจ สงครามใหญ่เต็มรูปแบบแบบโบราณมีโอกาจะเกิดขึ้นน้อย แต่อาจมีสงครามย่อยเฉพาะกิจตามชายแดน ฝ่ายยุทธการของกองทัพก็ต้องพัฒนากำลังต่อสู้ให้เข้มแข็งและสอดคล้องกับสงครามย่อยเฉพาะกิจนั้น ๆ โดยวิธีนี้จะลดความสูญเสียจากการเตรียมเผชิญสงครามใหญ่ตามรูปแบบแบบโบราณลง

ไทยมีความถนัดในเรื่องการสร้างสันติภาพ ควรใช้ศักยภาพในด้านนี้ของประเทศไทยให้เต็มที่ นี่ก็เป็นส่วนหนึ่งของระบบภูมิคุ้มกันของประเทศ

VIII.

กองทัพกับการพัฒนาประชาธิปไตยและสร้างพลังพลเมือง

ที่กล่าวมาทั้งหมดในระบบภูมิคุ้มกันประเทศ เป็นการออกแบบระบบและโครงสร้าง**บ้านประเทศไทย** ที่คนไทยทุกคนอยู่อาศัยได้อย่างปลอดภัยและมีสุขภาพที่สมบูรณ์ อันเป็นเป้าหมายสูงสุดของการพัฒนาประเทศ ในระบบและโครงสร้างแบบนี้ คนไทยทุกคนและทุกองค์กรมีส่วนร่วมได้ ตามความสนใจและความถนัดของแต่ละคน แต่เนื่องจากเป็นระบบบูรณาการกันทั้งประเทศไม่ว่าใครจะทำที่จุดใด เรื่องอะไร แม้เล็กน้อยเพียงใด ก็ส่งผลไปสู่องค์กรรวม

จึงเป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์

เมื่อกองทัพทำอย่างนี้ก็เท่ากับพัฒนาประชาธิปไตยที่สมบูรณ์ **ไม่จำเป็นและไม่ควรทำรัฐประหารอีก** ซึ่งเป็นการพาตัวเข้าไปสู่ความลำบากและไม่สำเร็จ พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ เมื่อตอนเป็น**ผบ.ทบ.** พูดกับเพื่อนร่วมรุ่นโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาว่า

“การยึดอำนาจไม่ยาก แต่หลังจากยึดยากฉิบหาย อ้าวไม่ทำเด็ดขาด” นี่คือนโยบายของนายทหารประชาธิปไตย

ถ้ากองทัพมีอำนาจแต่ไม่ใช้อำนาจ จะเป็นผู้ใหญ่ที่มีบารมีมาก ที่พรรคการเมืองจะเกรงใจและอยู่ในฐานะที่จะไกล่เกลี่ยระงับความรุนแรงทางการเมือง ช่วยให้ระบบการเมืองเข้าสู่ระบบนโยบายที่ประสบความสำเร็จ

นี่คือเรื่องกองทัพกับประชาธิปไตย

นอกจากนั้นกองทัพสามารถช่วยสร้างพลังพลเมือง อันเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของระบบประชาธิปไตย

ราษฎรทุกคนควรเป็น**พลเมือง** (Citizen) ที่มีจิตสำนึกสาธารณะ มีสัมมาชีพ มีข้อมูลข่าวสาร (Informed Citizen) มีการรวมตัวร่วมคิดร่วมทำในกิจสาธารณะอย่างหลากหลายเต็มประเทศ

พลังพลเมืองจะทำให้เศรษฐกิจดี การเมืองดี และศีลธรรมดี กองทัพเกณฑ์คนเข้ามาประจำการจำนวนมาก กองทัพควรเป็นสถาบันการศึกษา ทำให้การฝึกอบรมและฝึกปฏิบัติแก่ทหารเกณฑ์ทุกคนให้เป็นพลเมืองที่ตื่นรู้และกัมมันตะ อาจทำร่วมกับชุมชนท้องถิ่นระดับตำบล เป็นการช่วยพัฒนาชุมชนท้องถิ่นไปด้วยในตัว

โดยวิธีนี้ประชาชนจะนิยมเข้าเป็นทหารเป็นจำนวนมากขึ้น ๆ เพราะมีเงินเดือนและเบี้ยเลี้ยงยังชีพด้วย ได้รับการศึกษาอบรมให้ประกอบสัมมาชีพด้วย และสามารถทำกิจสาธารณะได้ด้วย

กองทัพในฐานะสถาบันการศึกษา จะเป็นแหล่งสร้างพลังพลเมือง ทั้งในหมู่ทหารเกณฑ์และชาวบ้านทั่วไปด้วย เป็นการสร้างประชาธิปไตยถึงรากถึงโคน

กล่าวมา ๘ ประการ อาจเรียกว่า **มรรค ๘ แห่งการสร้างภูมิคุ้มกันประเทศของกองทัพ**

เมื่อปฏิบัติไปก็อาจมีประเด็นอื่นเพิ่มขึ้นอีกตามธรรมชาติ ซึ่งก็ไม่ลำบากอะไรแล้ว เพราะระบบและโครงสร้างเปิดโอกาสให้ต่อเติมสิ่งดี ๆ โดยไม่มีข้อจำกัด

๔.

การปรับสถานะของสถาบันวิชาการป้องกันประเทศเป็นมหาวิทยาลัย

ตามที่กล่าวตอนที่ ๓ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ มีสมรรถนะและความคล่องตัวสูงจึงควรปรับสถานะเป็น**มหาวิทยาลัยวิชาการป้องกันประเทศ** ที่เป็นอิสระแต่เชื่อมโยงกับกองทัพ ความเป็นอิสระและความคล่องตัวมีความสำคัญยิ่ง ระบบราชการมีกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ที่ใช้ควบคุมกว่า ๑๐๐,๐๐๐ ฉบับ จึงเสมือนมัดตราสังประเทศไทยทำให้ด้อยศักยภาพ แม้แต่มหาวิทยาลัยที่เป็นอิสระในกำกับของรัฐก็ยังมีข้อจำกัดอีกมาก

เพราะฉะนั้นในการยกร่าง**พ.ร.บ.มหาวิทยาลัยวิชาการป้องกันประเทศ** ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายควรพิถีพิถันในเรื่องนี้ให้จงดี

หมายเหตุ มหาวิทยาลัยวิชาการป้องกันประเทศน่าจะมีคามเข้มแข็งทางวิชาการมาก เพราะการป้องกันประเทศเป็นความเป็นความตายของประเทศ ความรู้ที่ถูกต้องจึงจำเป็นอย่างยิ่งยวด ในขณะที่มหาวิทยาลัยทั่ว ๆ ไปเอาวิชาการเป็นตัวตั้ง จึงอาจขาดความกระตือรือร้น สามารถเอื้อระเหยไปได้เรื่อย ๆ ขาดตัวเร่งเร้าและเร่งรัด

มหาวิทยาลัยวิชาการป้องกันประเทศ ยังต้องไปสนใจวิชาการความรู้ดี ๆ ที่มีประโยชน์ต่อการป้องกันประเทศที่เกิดขึ้นในมหาวิทยาลัยต่าง ๆ เพื่อนำมาใช้ เพราะฉะนั้นมหาวิทยาลัยป้องกันประเทศน่าจะมีบทบาทกระตุ้นและประสานการสร้างวิชาการในมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ด้วย

๕.

คณะกรรมการการทหารและความมั่นคงของรัฐ วุฒิสภา

คณะกรรมการชุดนี้ของวุฒิสภามีความสำคัญยิ่งในการทำคลอด**พ.ร.บ.**มหาวิทยาลัยวิชาการป้องกันประเทศ และเป็นพี่เลี้ยงประจำประคับประคองแก้ไขอุปสรรคขัดข้องของมหาวิทยาลัยวิชาการป้องกันประเทศ คณะกรรมการจึงควรศึกษาเรื่องนี้ให้ทะลุปรุโปร่งจนจิตขึ้นและกัมมันตะ เพราะนี่เป็นโอกาสพลิกโฉม (Transform) ประเทศไทยไปสู่ที่ดีที่สุด

ความต่อเนื่องทางปัญญา (Continuity of wisdom) มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จ ในระบบราชการและระบบการเมืองไม่มีความต่อเนื่องทางปัญญา อย่างเช่น คณะกรรมการการทหารและความมั่นคงของรัฐ วุฒิสภาชุดต่อไป ก็ยังไม่แน่อนว่าเขาจะเข้าใจเช่นชุดปัจจุบันหรือไม่ ปัญญาป้องกันประเทศมีความสำคัญอย่างยิ่งยวดต้องมีความต่อเนื่อง ไม่ว่าระบบราชการและระบบการเมืองจะเป็นอย่างไร จำเป็นต้องมีกลไกเพื่อความต่อเนื่องทางปัญญาเข้าไปช่วย นั่นคือควรมีการตั้ง

มูลนิธิการเพื่อการป้องกันประเทศ

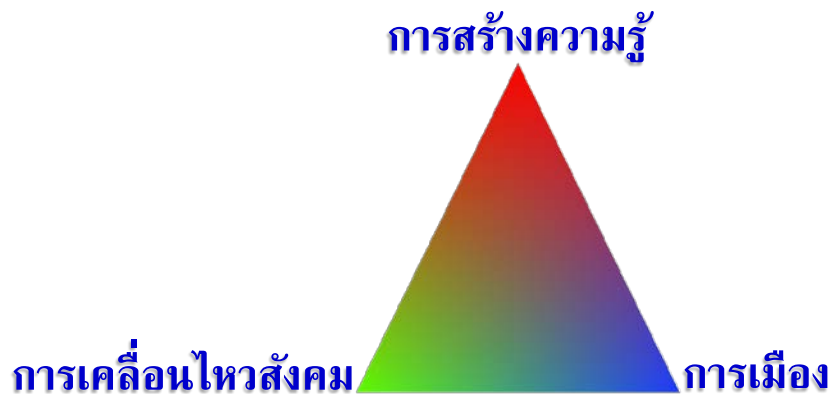
โดยผู้มีประสบการณ์และฉันทะในเรื่องนี้รวมตัวกันในมูลนิธิ ใช้เป็นเครื่องมือสนับสนุน คณะกรรมการการทหารของวุฒิสภาและมหาวิทยาลัยวิชาการป้องกันประเทศและองค์กรอื่นใด กรรมการมูลนิธิไม่มีเกษียณอายุสามารถทำงานได้ต่อเนื่องยาวนาน เป็นปัญญาของแผ่นดิน

๖.

กระบวนการสร้างความชอบธรรมทางสังคม

ในการขับเคลื่อนนโยบายนั้นไม่ได้จบลงด้วยการเสนอผู้มีอำนาจ ซึ่งมักไม่สำเร็จเพราะเขาไม่เข้าใจ ไม่สนใจ และไม่มีสมรรถนะที่จะทำให้สำเร็จ เครื่องมือขับเคลื่อนเรื่องยาก เรียกว่า **“สามเหลี่ยมเขยื้อนภูเขา”** ภูเขา หมายถึง เรื่องยากที่จะเคลื่อนได้ สามเหลี่ยมนี้ประกอบด้วย ๓ องค์ประกอบ เข้ามาเชื่อมโยงกัน คือ

๑. **การสร้างความรู้** ที่เกี่ยวข้อง ปราศจากความรู้เคลื่อนไม่ได้
๒. **การเคลื่อนไหวสังคม** กระแสความต้องการของสังคมจะไปผลักดันองค์ประกอบที่ ๓
๓. **การเมือง** การเมืองจะดีหรือไม่ดีอย่างไร ถ้ามีอีก ๒ องค์ประกอบเข้ามาเชื่อมโยง ก็สมารถทำเรื่องดี ๆ ได้ ฉะนั้น ไม่ต้องรอให้การเมืองดีเสียก่อน แม้การเมืองดีถ้าขาดองค์ประกอบอีก ๒ ก็ทำเรื่องดี ๆ ไม่สำเร็จ

รูปที่ ๔ “สามเหลี่ยมเขยื้อนภูเขา”

ที่นำเสนอมาทั้งหมดในบทความนี้ คือ การสร้างความรู้

ต่อไปจึงควรทำกระบวนการสร้างความชอบธรรมทางสังคม โดยจัดประชุม **สมัชชาแห่งชาติ** เรื่อง เป้าหมายสูงสุดของการพัฒนาประเทศไทย ร่วมสร้างบ้านประเทศไทย ที่ทุกคนมีความปลอดภัยและสุขภาวะที่สมบูรณ์

เจ้าภาพร่วมจัด

๑. คณะกรรมการการทหารและความมั่นคงของรัฐ วุฒิสภา
๒. กองทัพไทยและสถาบันวิชาการป้องกันประเทศ
๓. กระทรวงการต่างประเทศ
๔. กระทรวงสาธารณสุข และองค์กรตระกูล ส.อีก ๗ คือ สวรส. สสส. สปสช. สรพ. สช. สพฉ. มสช. ทั้ง ๘ รวมตัวกันอยู่แล้ว เพื่อเป้าหมายสูงสุดของการพัฒนาประเทศไทย กลุ่ม ๘ ส. มีประสบการณ์และพลังสูง*
๕. สภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ และสมาคมนักข่าวนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย

อาจมีองค์กรอื่นร่วมเป็นเจ้าภาพ

ผู้เข้าร่วมประชุม ประมาณ ๑,๐๐๐ คน โดยเป็นผู้แทนจาก ๙ ภาคส่วน ซึ่งเป็นองค์ประกอบบ้านประเทศไทย (ดูรูปที่ ๒) และนักข่าวไม่น้อยกว่า ๑๐๐ คน

สถานที่ประชุม ใช้สถานที่ที่เป็นสัญลักษณ์แห่งชาติ เช่น พระที่นั่งอนันตสมาคม หรือศูนย์ราชการ หรือศูนย์ประชุมแห่งชาติ

วิธีการประชุม มีการนำเสนอปรัชญา แนวคิด แนวทาง ดังในบทความ แล้วแบ่งการประชุมเป็นกลุ่มย่อย ๑๐๐ กลุ่ม กลุ่มละ ๑๐ คน โดยใช้โต๊ะรับประทานอาหารกลางวันโต๊ะละ ๑๐ คน ให้ผู้เข้าร่วมประชุมทุกคนมีโอกาสซักถามและให้ข้อเสนอแนะโดยเฉพาะสื่อมวลชน วิธีนี้ดีกว่าการแถลงข่าวซึ่งเป็นเพียงข่าวแถลงเท่านั้น แต่วิธีนี้เนื้อหาสาระจะเข้าไปในเนื้อในตัวของนักข่าวซึ่งจะสื่อสารออกไปทุกทิศทุกทาง

เตรียมประธานกลุ่ม ๑๐๐ คน ซึ่งเข้าใจสาระสำคัญ

การสื่อสาร เตรียมการสื่อสารให้ดี ให้มีการสื่อสารออกไปทุกช่องทาง รวมทั้ง Social media เพื่อให้ประชาชนรู้ความจริงอย่างทั่วถึงจนเกิด**กระแสสังคม**ให้ความชอบธรรมกับเรื่องนี้

* ดูบทความเรื่อง เป้าหมายสูงสุดของการพัฒนาประเทศไทย ความปลอดภัยและสุขภาพที่สมบูรณ์ของคนทั้งแผ่นดิน การออกแบบระบบและโครงสร้างประเทศ

ประธานพิธีเปิดการประชุมสัมมนาแห่งชาติ อัญเชิญพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จเป็นองค์ประธาน

ดังนี้ จะเกิดกระแสสังคมและความชอบธรรม ที่ทำให้เรื่องทั้งหมดดำเนินไปด้วยความเห็นพ้องของทุกฝ่าย สามารถเขยื้อนภูเขา คือ สร้างประเทศไทยที่มีคุณภาพ คนไทยทุกคนร่วมสร้างประเทศไทยที่มีคุณภาพและดุลยภาพ เป็นประเทศที่น่าอยู่ที่สุดในโลก ที่คนไทยทุกคนอยู่ร่วมกันอย่างปลอดภัยและมีสุขภาวะที่สมบูรณ์

คนไทยจะรักกันมาก และมีความภูมิใจที่อยู่บนแผ่นดินบ้านเกิดเมืองนอนของเราด้วยกัน และเป็นตัวอย่างแก่ชาวโลก

จึงเสนอมาเพื่อโปรดพิจารณาตามสมควร

ด้วยความเคารพ

ประเวศ วะสี